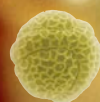

Reprodukční orgány

David Honys

Laboratoř biologie pylu ÚEB AVČR; www.pollenbiology.cz

Sexualita rostlin

Sumer
(4000 př. n. l.)
Abgal

Asýrie (3000 př. n. l.)
Aššúr

Babylón (3000 př. n. l.)
Marduk

Pergamon Museum Berlin

www.pollenbiology.cz

Sexualita u rostlin

Rudolf Jakob Camerarius
(1665 – 1721)

Lékař a botanik
Profesor medicíny a
rektor Univerzity Karlovy

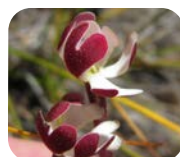
Lékař a botanik
Profesor medicíny a
ředitel botanické zahrady
v Tübingen

Adam Zaluzanský
ze Zalužan
(1555 – 1613)

Poprvé popsal
sexualitu u rostlin
Dvoudomé rostliny
různého pohlaví jsou
stejněho druhu

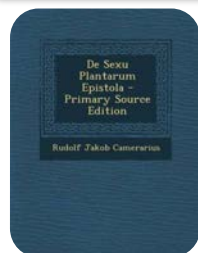
Zaluzianskya
elongata

Methodi herbariae
libri tres (1592)

De sexu plantarum epistola
(1694)

www.pollenbiology.cz

Sexualita u rostlin

Rudolf Jakob Camerarius
(1665 – 1721)

Lékař a botanik,
profesor medicíny a
ředitel botanické zahrady
v Tübingen

De sexu plantarum epistola
(1694)

Popsal a experimentálně potvrdil
sexualitu u rostlin

Samičí rostliny tvoří mimo
dosah pylu ze samčích rostlin
bezsemenné plody

Morušovník
(Morus)

www.pollenbiology.cz

Sexualita u rostlin

Rudolf Jakob Camerarius
(1665 – 1721)

Lékař a botanik,
profesor medicíny a
ředitel botanické zahrady
v Tübingen

De sexu plantarum epistola
(1694)

Popsal a experimentálně potvrdil
sexualitu u rostlin

Bazanka (

Špenát (

Samičí rostliny tvoří mimo
dosah pylu ze samčích rostlin
bezsemenné plody

Kukuřice
(*Zea mays*)

Skočec
(*Ricinus*)

Rostliny po
odstranění samčích
květů tvoří
semena

www.pollenbiology.cz

Sexualita u rostlin

Rudolf Jakob Camerarius
(1665 – 1721)

Lékař a botanik
Profesor medicíny a
ředitel botanické zahrady
v Tübingen

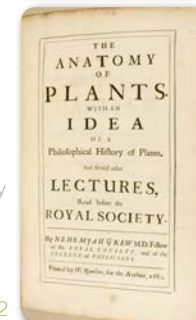
De sexu plantarum epistola
(1694)

Popsal a experimentálně
potvrdil sexualitu u rostlin

Nehemiah Grew
(1641 – 1712)

Zakladatel rostlinné anatomie
Pionýr palynologie,
daktyloskopie

1682

Pozorování:
Pyl - první mikroskopická
pozorování
Prašníky - samčí pohl. orgány
Anatomie květů -
placentace semeníku
Morfologie stonku a kořene

www.pollenbiology.cz

Sexualita rostlin

Giovanni Battista Amici
(1786 - 1863)

Italský astronom, matematik
a optik (mikroskopie)

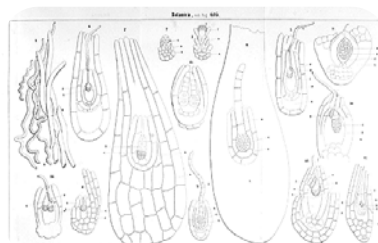
Popsal klíčení pylu na blizně
(1824)

1847
Popis oplodnění orchideje
(*Orchis morio*)

1824
Voskový model oplodnění dýně
(*Cucurbita pepo*)

www.pollenbiology.cz

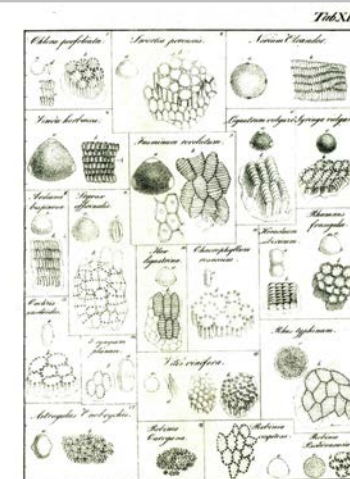
Morfologie pylu a prašníků

Jan Evangelista Purkyně
(1787 - 1869)

Profesor fyziologie
ve Vratislavi

Popsal způsob otevírání prašníků

*De cellulis antherarum fibrosis
de granorum pollinarum formis*
(1830)

www.pollenbiology.cz

Rodozměna

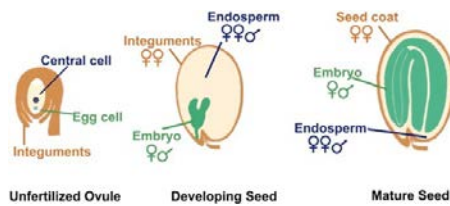
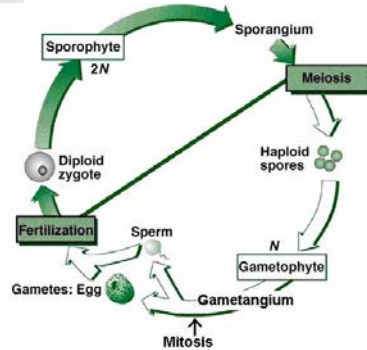

Wilhelm Hofmeister
(1824 - 1877)

Objevy

1849
vznik embrya z vaječné
buňky (oostéry)

1851
skryté střídání generací
semenných rostlin
(sporofyt, gametofyt)
a sjednocující teorie
evoluce rostlin

Profesor botaniky
v Heidelbergu a
v Tübingen

Die Entstehung
des Embryo der
Phanerogamen
(1849)

Rodozměna

Wilhelm Hofmeister
(1824 - 1877)

Objevy

1849
vznik embrya z vaječné
buňky (oostéry)

1851
skryté střídání generací
semenných rostlin
(sporofyt, gametofyt)
a sjednocující teorie
evoluce rostlin

Profesor botaniky
v Heidelbergu a
v Tübingen

Die Entstehung
des Embryo der
Phanerogamen
(1849)

Ladislav Josef Čelakovský
(1834 - 1902)

Profesor botaniky
na Univerzitě Karlově

Zavedení pojmů
sporofyt a gametofyt
(1874)

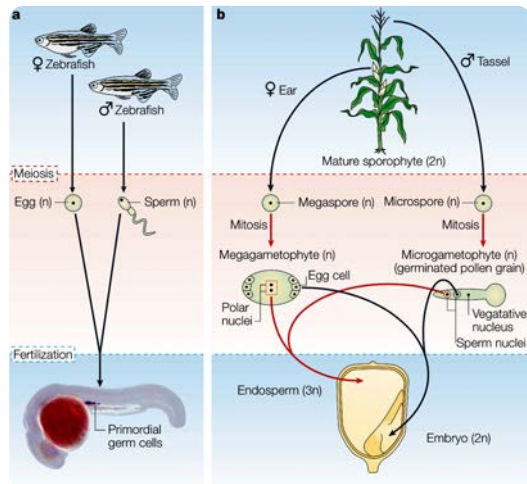
Ueber die verschiedenen Formen und die
Bedeutung des Generationswechsels der
Pflanzen. Sitzungsberichte der königlich
böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften
in Prag 1874: 21-61

Životní cykly rostlin a živočichů

Živočichové

Diferenciace
zárodečné linie
záhy během
embryogeneze

Izolovaná
populace
kmenových
buněk

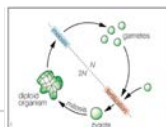

Walbot a Evans (2003) Nat Rev Genet

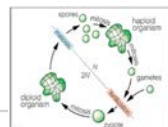
Rostliny

Absence specifické
zárodečné linie

Nediferencované
kmenové buňky
↓
Vegetativní pletiva
↓
Reprodukční orgány
↓
2n mateřské buňky
mikro- a megaspor
↓
1n mikro- a megaspor
↓
♂ a ♀ gametofyt
↓
Gamety

Graham (2003)

www.pollenbiology.cz

Redukce gametofytu

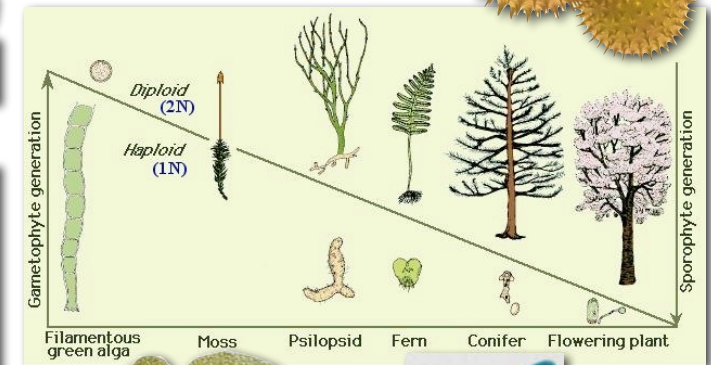

Mchy

Hlíviky

Krytosemenné
rostliny

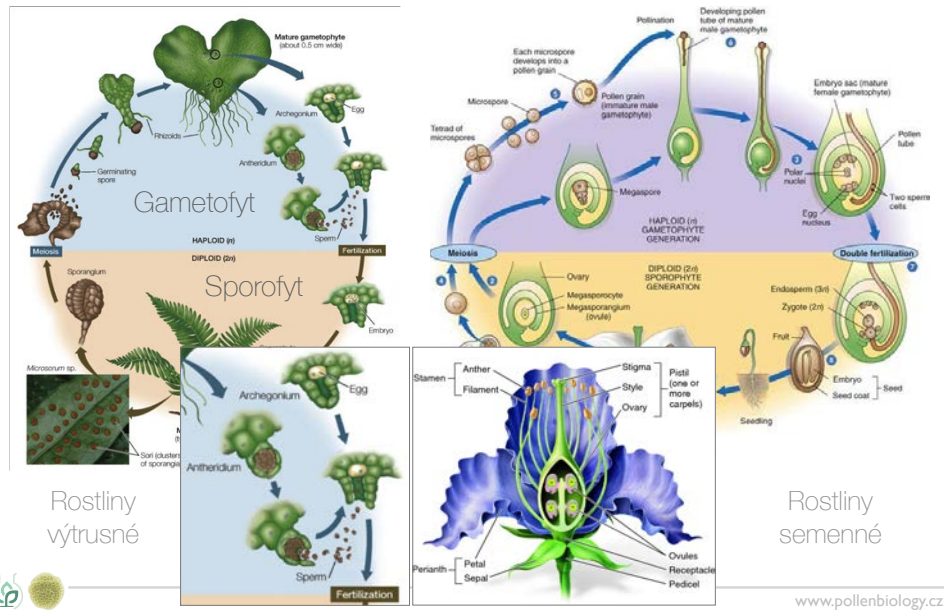
Kapradiny

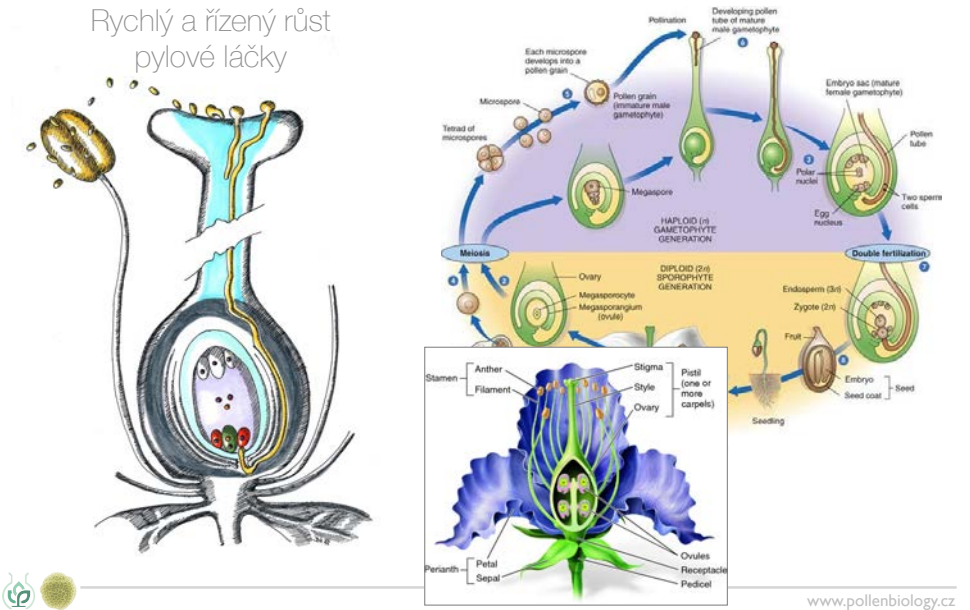
Nahosemenné
rostliny

www.pollenbiology.cz

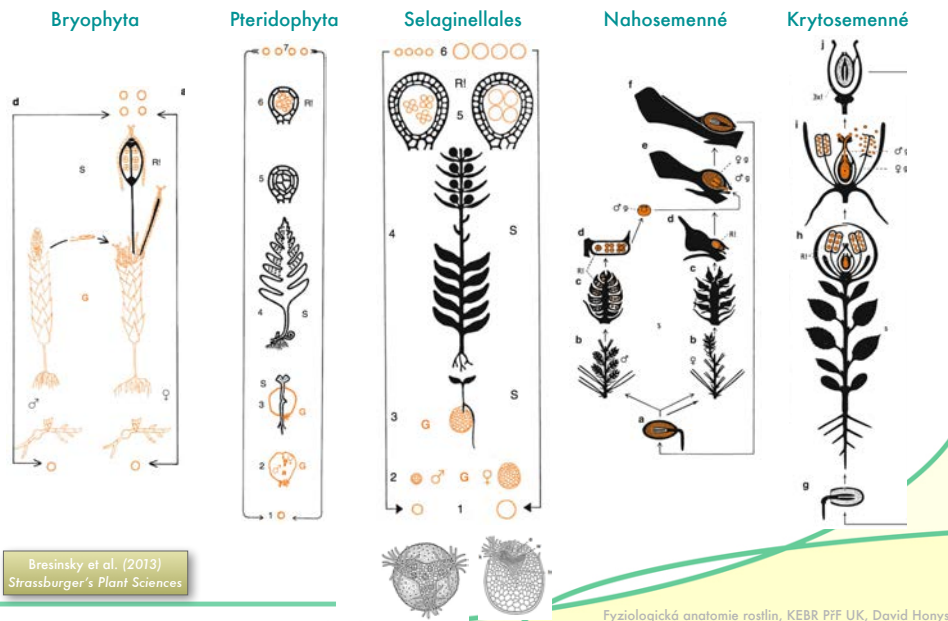
Skrytá rodozměna krytosemenných rostlin

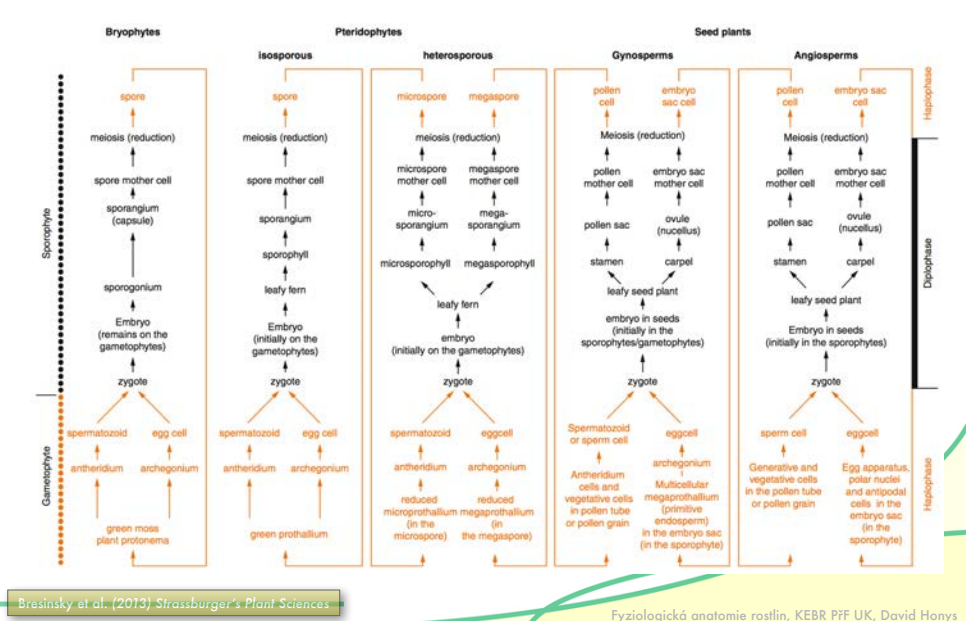
Dopravení samčích gamet k vajíčku

Rodozměna

Rodozměna

Tendence k tvorbě semen

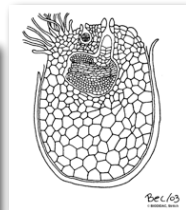
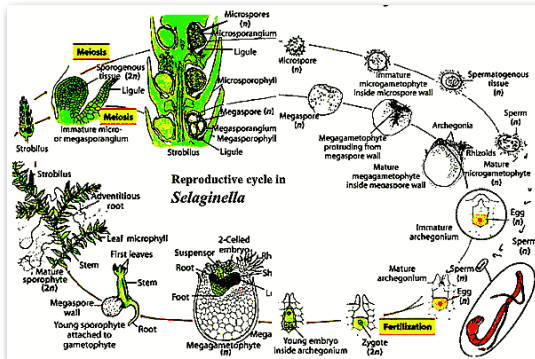
Rostliny výtrusné - vranečky

Megaspory se neuvolňují ze sporangií, vyvíjejí se na sporofytu

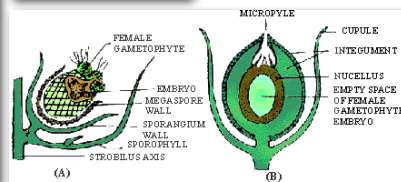
Neuzavřený **obal** kolem samičí výtrusnice tvořený megasporofylem

S. rupestris

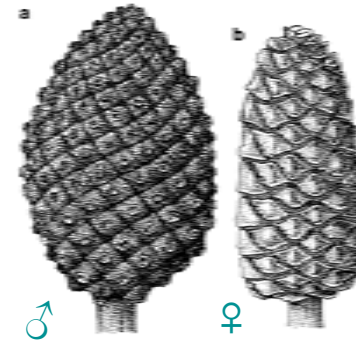
Heterosporické vranečky
Selaginella apus
Selaginella rupestris
Miadesmia (karbon)
Lepidocarpon (devon, karbon)

Růst a vývoj rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

Šišťice nahosemenných rostlin

Cycadopsida

♂

♀

Encephalartos altensteinii

Bresinsky et al. (2013) Strassburger's Plant Sciences

Coniferopsida

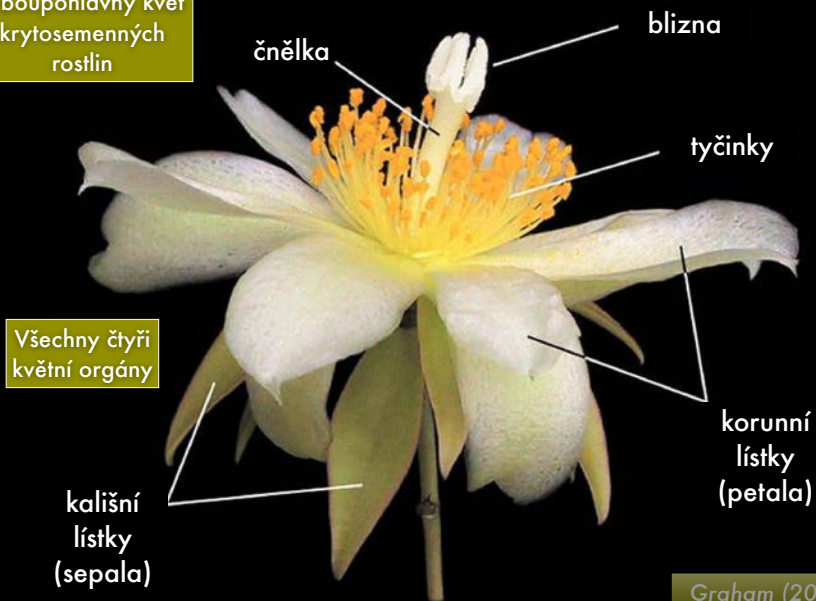

Pinus sylvestris

Fyziologická anatomie rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

Úplný květ krytosemenných rostlin

Oboupohlavný květ
krytosemenných
rostlin

Všechny čtyři
květní orgány

Graham (2003)

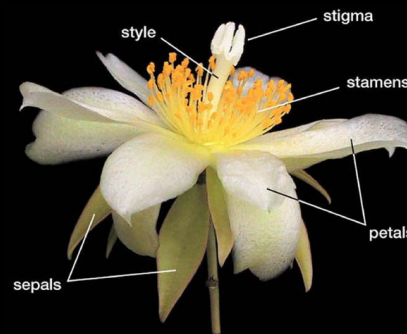
Květní obal

Homochlamydní
tepala

Heterochlamydní
sepala
petala

Achlamydní

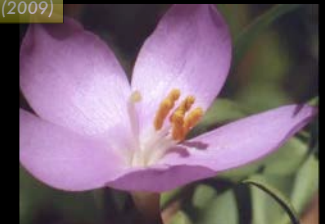
Haplochlamydní
asepalní
apetalní

Funkce

Ochrana květních orgánů
před rozkvetením

Lákání opylovačů

BBC Life (2009)

Neúplný květ

Jeden nebo více květních orgánů chybí

kukuřice

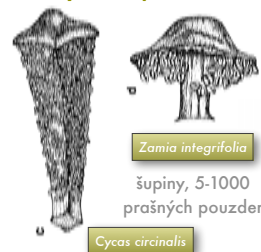
líška

BBC Life (2009)

Mikrosporofyly nahosemenných rostlin

Cycadopsida

Zamia integrifolia
šupiny, 5-1000
prašných pouzder

Cycas circinalis

Ginkgopsida

tyčinky,
2 prašná
pouzdra

Ginkgo biloba

Coniferopsida

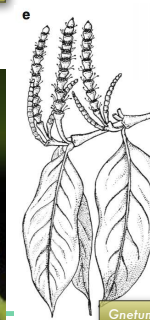
tyčinky,
2-20 prašných
pouzder

Pinus sylvestris

Gnetales

Gnetum sp.

Welwitschia sp.

Gnetum
mikrosporofyl,
1-2 prašná pouzdra

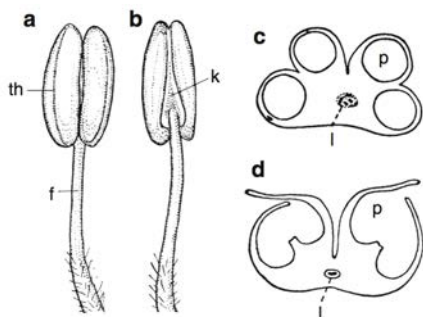
Welwitschia
6 mikrosporofylů v kruhu,
každý 3 prašná pouzdra

Bresinsky et al. (2013)
Strassburger's Plant Sciences

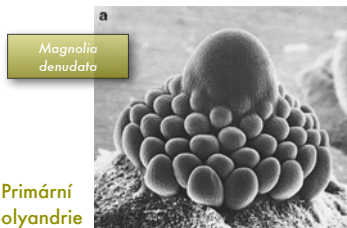
Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Mikrosporofyly krytosemenných - tyčinky

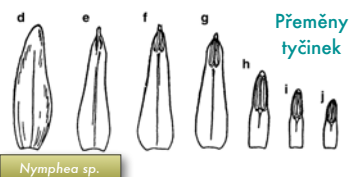
1-2000 tyčinek
Spirální či kruhová fylotaxe

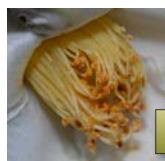
Primární
polyandrie

Magnolia denudata

Sekundární
polyandrie

Stewartia pseudocamellia

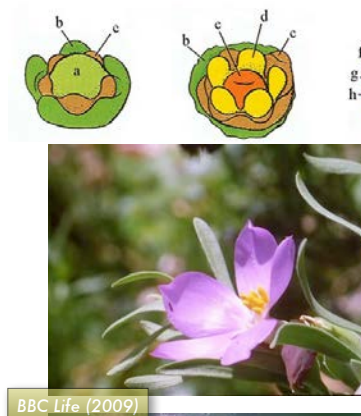
Přeměny
tyčinek

Bresinsky et al. (2013) Strassburger's Plant Sciences

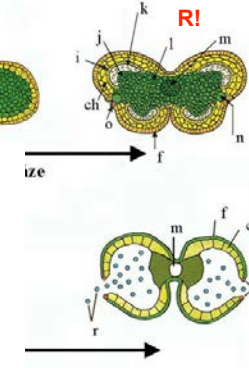
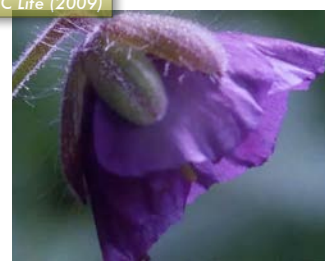
www.plantsystematics.org

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

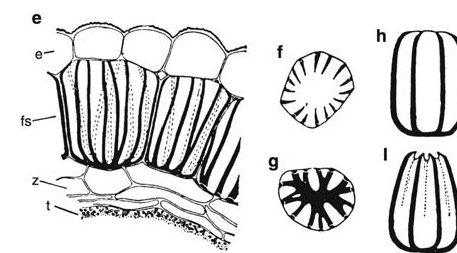
Vývoj prašníku

BBC Life (2009)

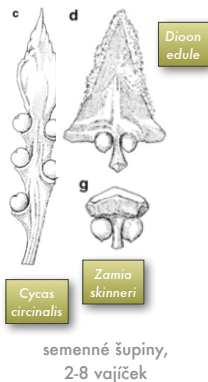
Otvírání prašníků

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Megasporofyly nahosemenných rostlin

Cycadopsida

Ginkgopsida

Coniferopsida

Gnetales

1 terminální vajíčko

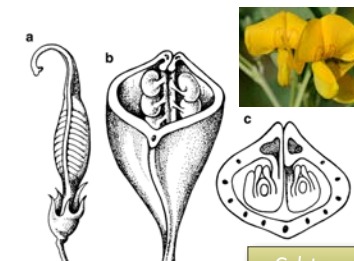
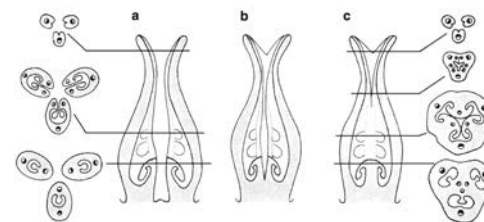
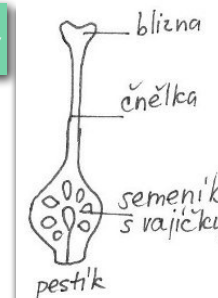
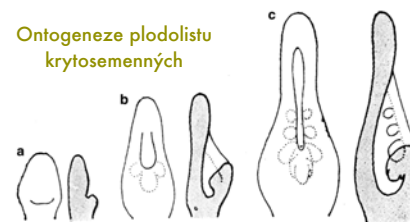

Bresinsky et al. (2013)
Strassburger's Plant Sciences

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Megasporofyly krytosemenných - plodolisty

Ontogeneze plodolistu krytosemenných

www.plantsystematics.org

Bresinsky et al. (2013) Strassburger's Plant Sciences

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Základní typy gynaecí a placent

Typy gynaecí a placentace

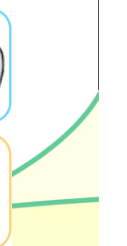
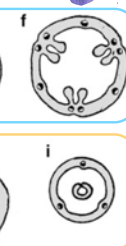
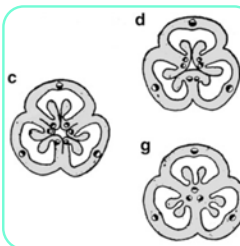
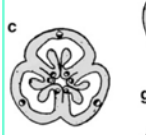
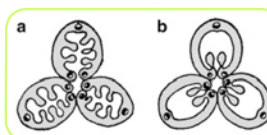
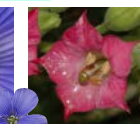
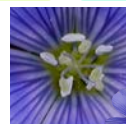
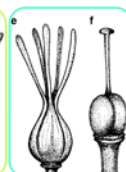
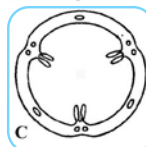
1) volné - apokarpní gynaecium

A - synkarpní - nákoutní placenta
B - lyzikarpní - středová placenta

2) srostlé - coenokarpní

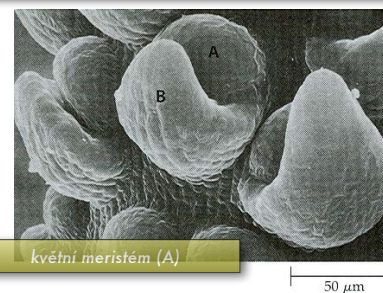
C - parakarpní - nástěnná placenta

Bresinsky et al. (2013)
Strassburger's Plant Sciences

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

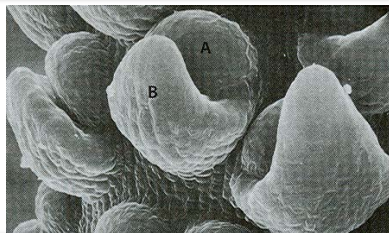
Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

Neptunia pubescens
(Mimosaceae)

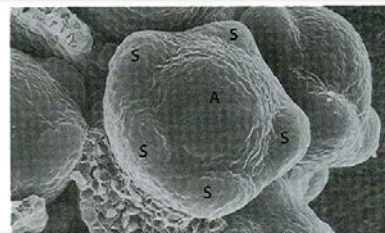
Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp. Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

květní meristém (A)

50 µm

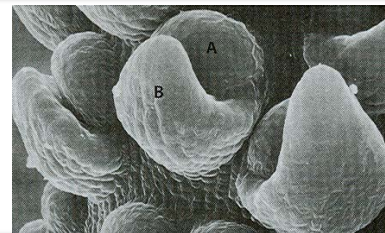

meristém se základy kališních lístků (S)

50 µm

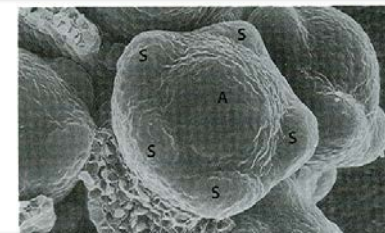
Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp. Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

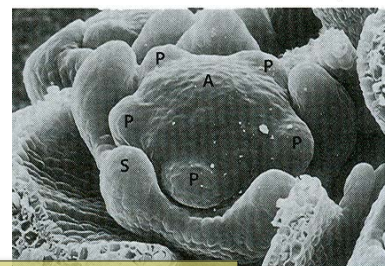
květní meristém (A)

50 µm

meristém se základy kališních lístků (S)

50 µm

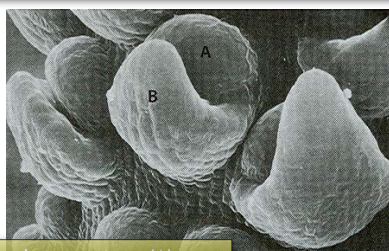

meristém se základy kališních (S) a korunních lístků (P)

50 µm

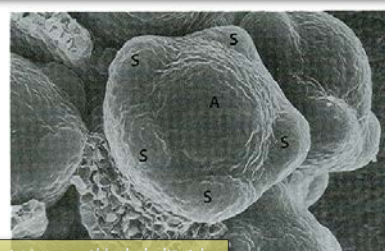
Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp. Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

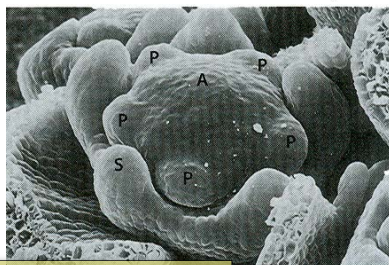
květní meristém (A)

50 µm

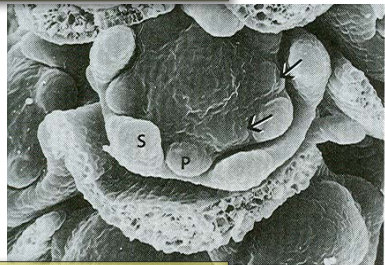
meristém se základy kališních lístků (S)

50 µm

meristém se základy kališních (S) a korunních lístků (P)

50 µm

→ základy tyčinek

50 µm

Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp. Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

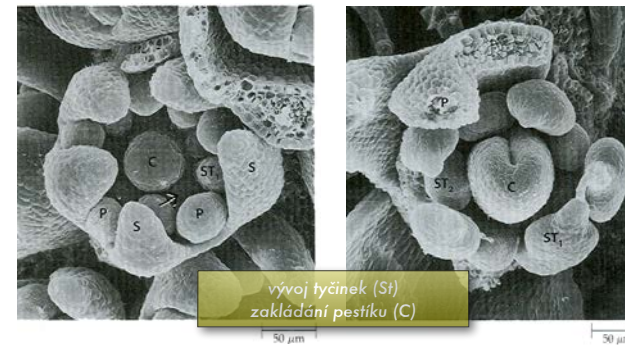
vývoj tyčinek (St)
zakládání pestíku (C)

50 µm

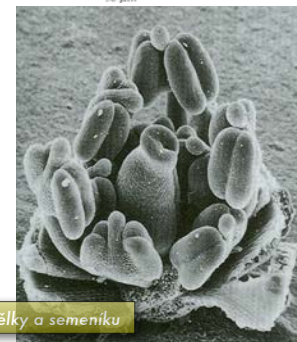
Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp. Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

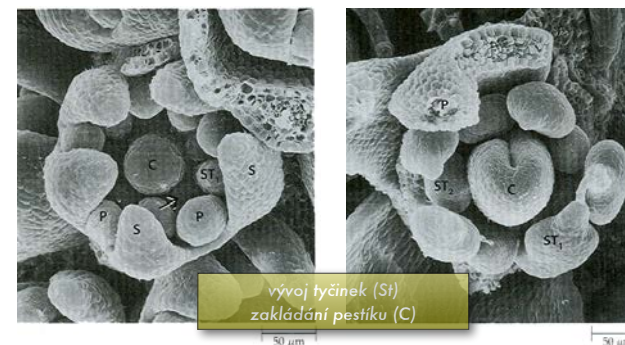
diferenciace čnělky a semeníku

Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp, Publ., 2005

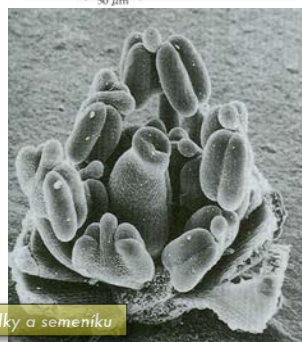
Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp, Publ., 2005

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

Vývoj květu u *Neptunia pubescens*

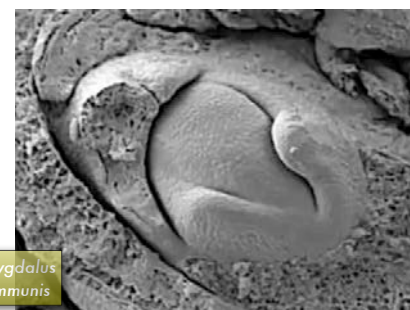
diferenciace čnělky a semeníku

→ blizna

čnělka

semeník (O)

diferenciace pestíku

*Amygdalus
communis*

→ blizna

čnělka

semeník (O)

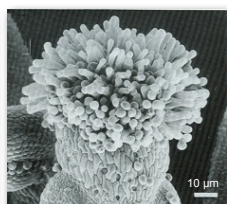
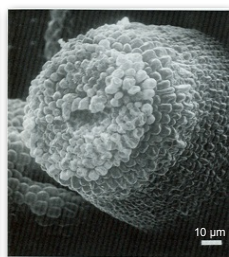
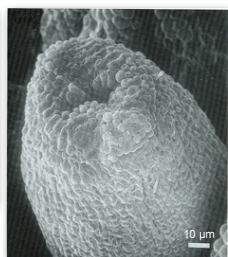
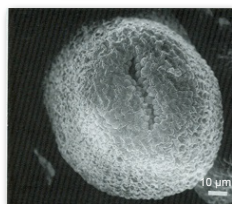
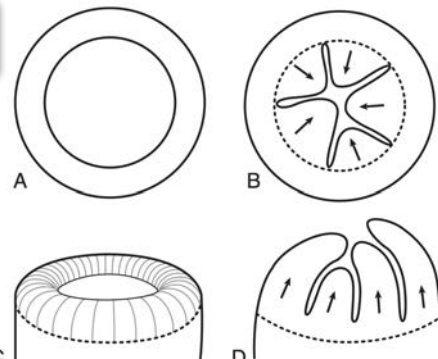
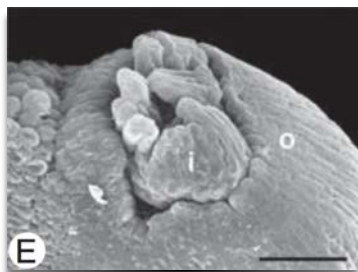
diferenciace pestíku

Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp, Publ., 2005

Raven P.H., Evert R.F., Eichhorn S.E.: Biology of Plants, - W. H. Freeman and Comp, Publ., 2005

www.youtube.com

Diferenciace blizny u huseníčku

Bowman: Atlas of Morphology and Development (1994)

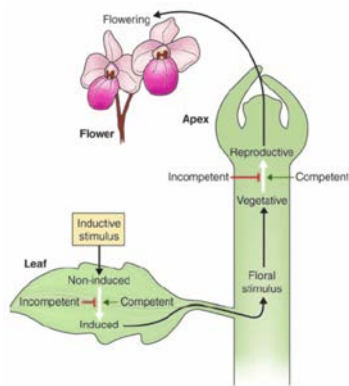
p – koruna

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Kvetení

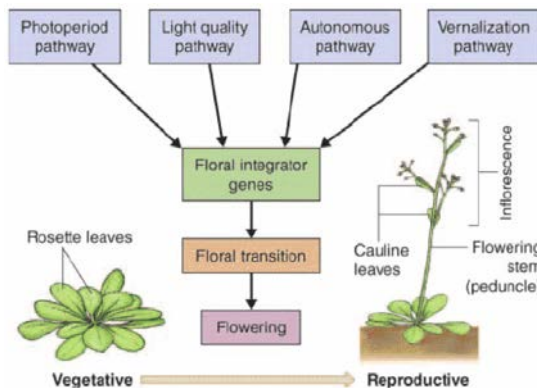
Přechod do generativní fáze

Stonkový apikální meristém je přeměněn v **intermediální/přechodný meristém (inflorescence meristem)**, který vytvoří základ květenství

Intermediální meristém – přechodné stádium mezi vegetativní na generativní fázi

Intermediální meristém dá vzniknout **květní meristémům (floral meristem)**

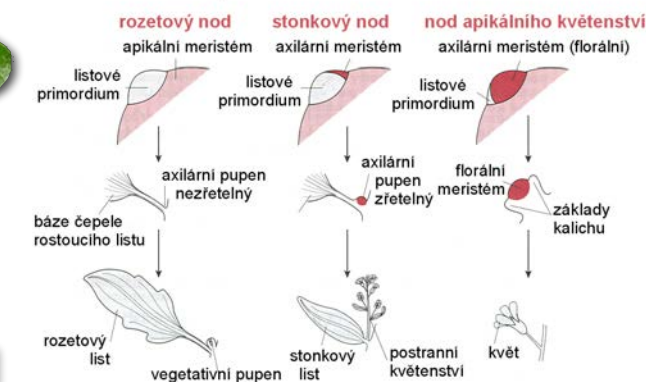

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

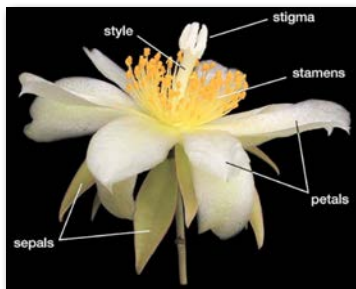
Morfologické změny provázející kvetení u huseníčku

Arabidopsis thaliana

Leyser O., Day S.: Mechanisms in Plant Development. Blackwell Publ. 2003 UK (upraveno)

Květní diagram a čtyři kruhy květních orgánů

Čtyři kruhy buněk v květním meristému

Čtyři kruhy květních orgánů

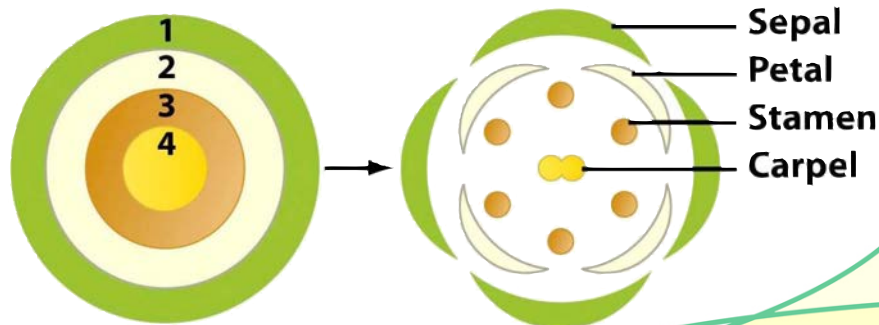
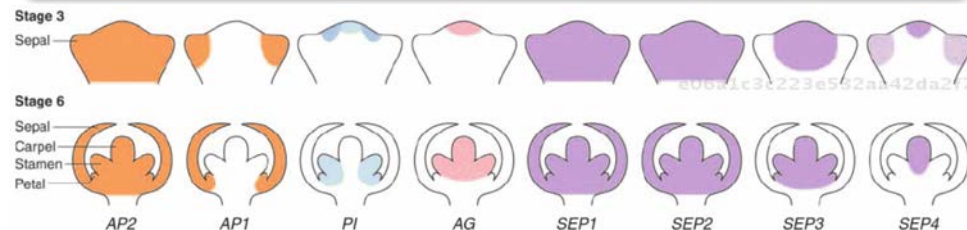

Figure 22-10 Biological Science, 2/e

© 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

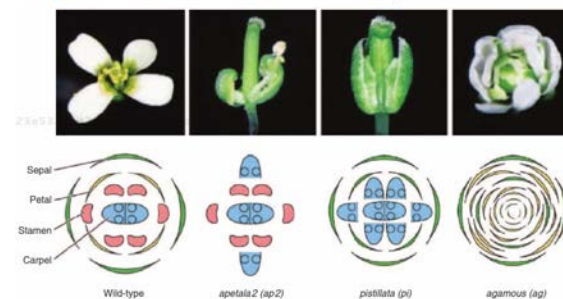
Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Geny identity květního meristému

Class A Class B Class C Class E

MADS-box transkripční faktory

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

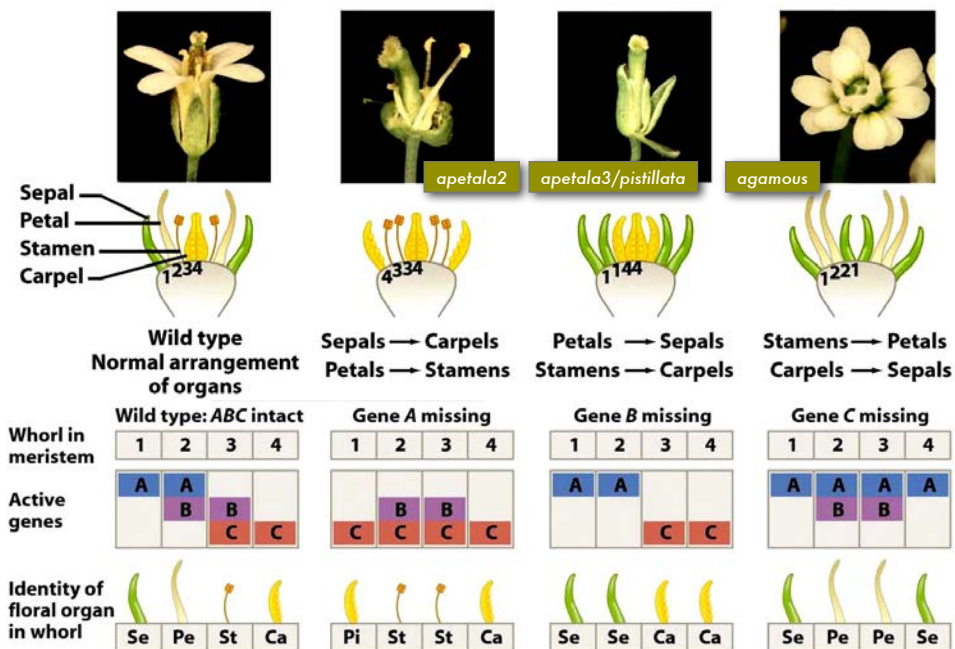
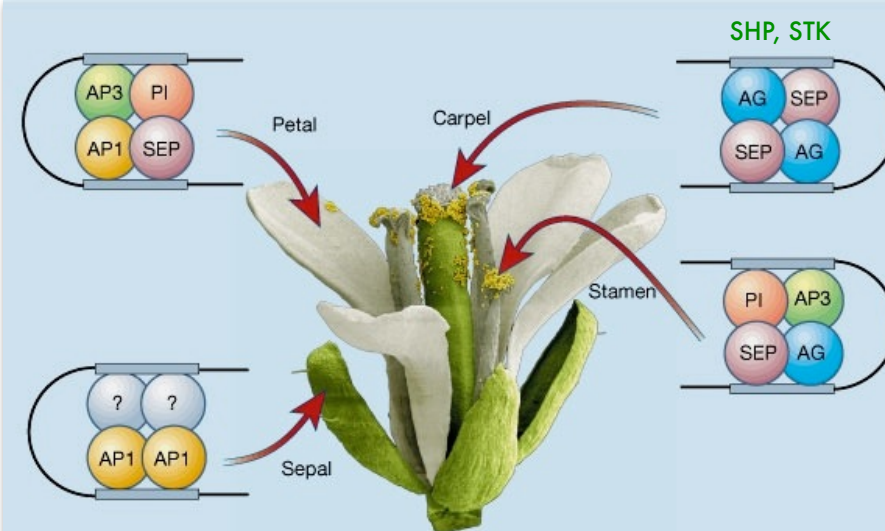

Figure 22-11b Biological Science, 2/e

© 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Kvartetový model

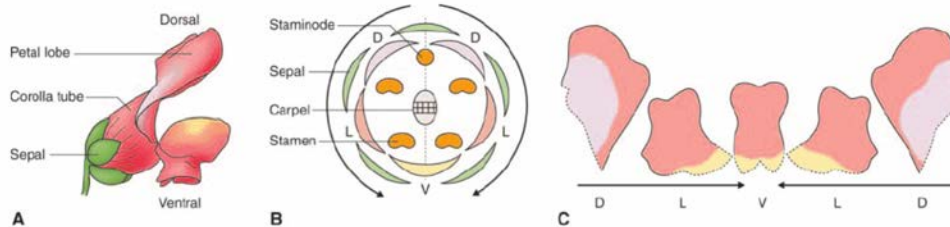

Thiessen (2000) COPB

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

ABC model u dalších modelových druhů

Species	Class A	Class B	Class C	Class E
<i>Arabidopsis</i>	APETALA1 (AP1, AP2)	PISTILLATA (PI1), APETALA3 (AP3)	AGAMOUS (AG)	SEPALLATA (SEP1, SEP2, SEP3, SEP4)
<i>Antirrhinum majus</i>	SQUAMOSA (SQUA), LIPPLESS (LIP1, LIP2)	DEFICIENS (DEF), GLOBOSA (GLO)	FARINELLI (FAR)	DEFH49, DEFH200, DEFH72, AmSEP3b
<i>Zea mays</i>	ZAP1, GLOSSY15 (GL15)	SILKY1 (SI1), ZMM16, ZMM18, ZMM29	ZAG1, ZMM2	ZMM3, ZMM8, ZMM14, ZMM24, ZMM31, ZMM6, ZMM27

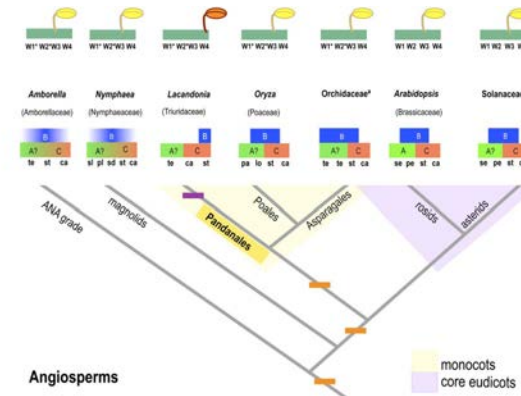

Fyziologická anatomie rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

ABC není vždy ABC

B (plus C) gene function for stamen formation

ABC model variations

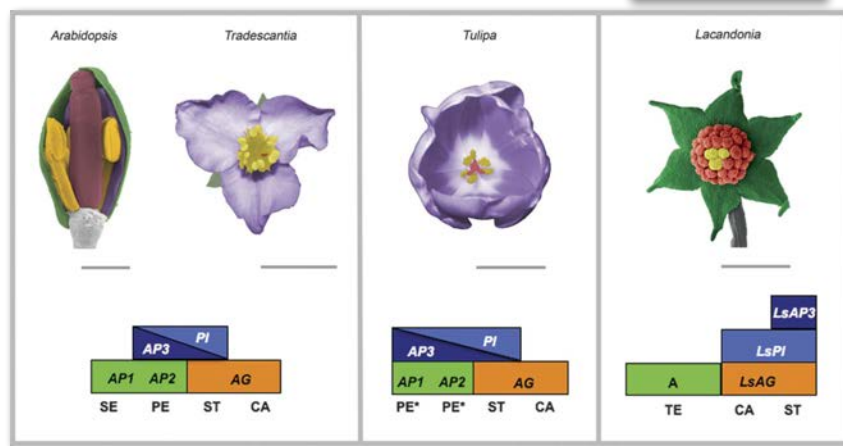
Lacandonia schismatica

Garay-Arroyo (2012) JXB

Růst a vývoj rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

ABC není vždy ABC, může být i ACB!

Lacandonia schismatica

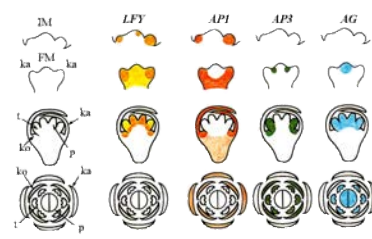

Garay-Arroyo (2012) JXB

Růst a vývoj rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

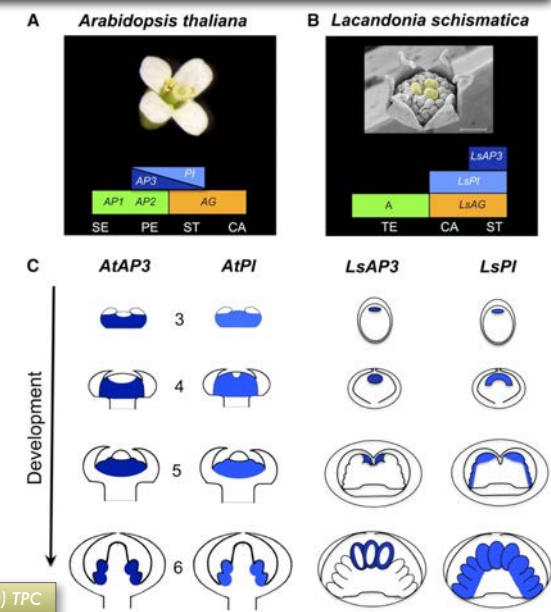
Geny identity květního meristému

Geny identity květních orgánů u *Arabidopsis*: LFY (LEAFY), AP1, AP3 (APETALA), PI (PISTILLATA), AG (AGAMOUS)

Okamoto (1993) Plant Cell

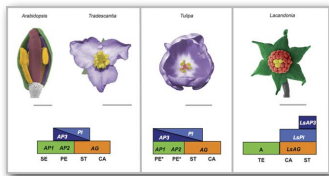
MADS box transkripční faktory homeotické geny

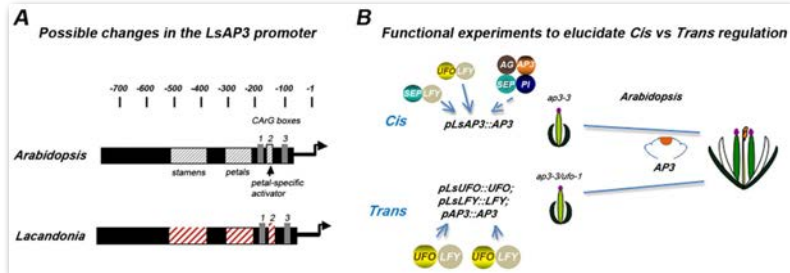
Alvarez-Buylla (2010) TPC

Fyziologická anatomie rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

ABC není vždy ABC, může být i ACB!

Lacandonia schismatica

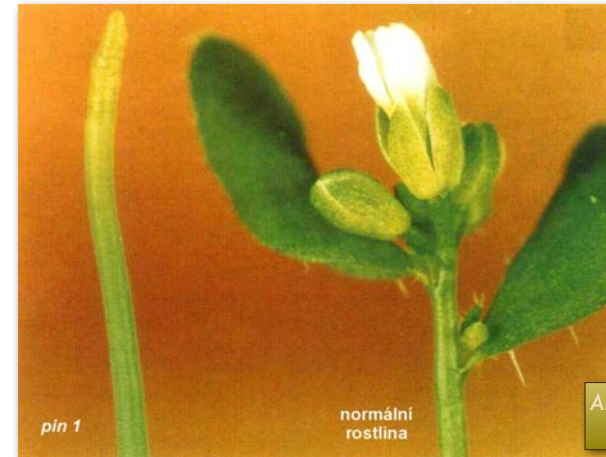

Álvarez-Buylla (2010) TPC

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Regulace kvetení - význam auxinu

Polární transport **auxinu** - klíčový pro vývoj květenství

pin 1

normální
rostlina

*Arabidopsis
thaliana*

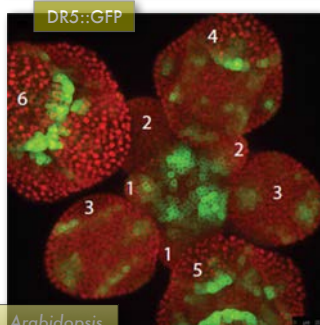
jarovizace

Okada (1991)
Plant Cell

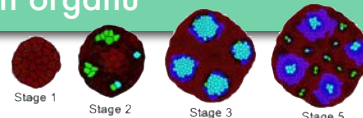
Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Úloha auxinu při specifikaci květních orgánů

*Arabidopsis
thaliana*

Zvýšená koncentrace auxinu
v místech založení
budoucích květních orgánů

Specifikace květních orgánů

integrace dvou procesů

Expres **MADS-box TF**

Identita

Dynamika **auxinu**

Umístění

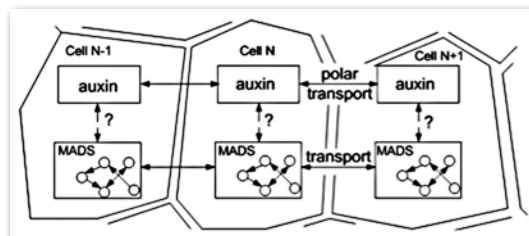
wt

pin1 - distribuce
auxinu v kruhu

pin1

van Mourik (2012) PLoS ONE, PSB

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Neúplný květ

Jednopohlavný květ

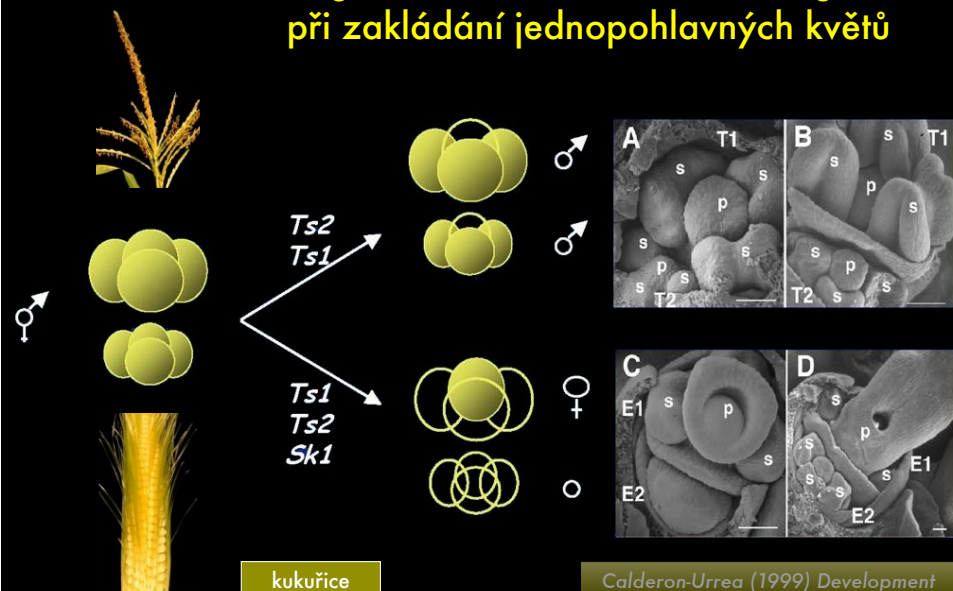

Jeden nebo
více květních
orgánů chybí

kukuřice

Degenerace základů květních orgánů při zakládání jednopohlavných květů

Kiwi (*Actinidia deliciosa*)

Dvoudomá rostlina, jednopohlavné květy

Samičí květ

Čnělka s větším množstvím blizen

Velké množství tyčinek s prašníky produkujícími **neživotoschopný pyl**

Zpoždění degenerace tapeta a middle layer

Ca^{++} signalizace účastní se nesprávné tvorby exiny zprostředkovaná tapetem

Samčí květ

Degenerace základů čnělky

Velké množství tyčinek s prašníky produkujícími **fertilní pyl**

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Samičí gametofyt

Životní cyklus (kryto)semenných rostlin

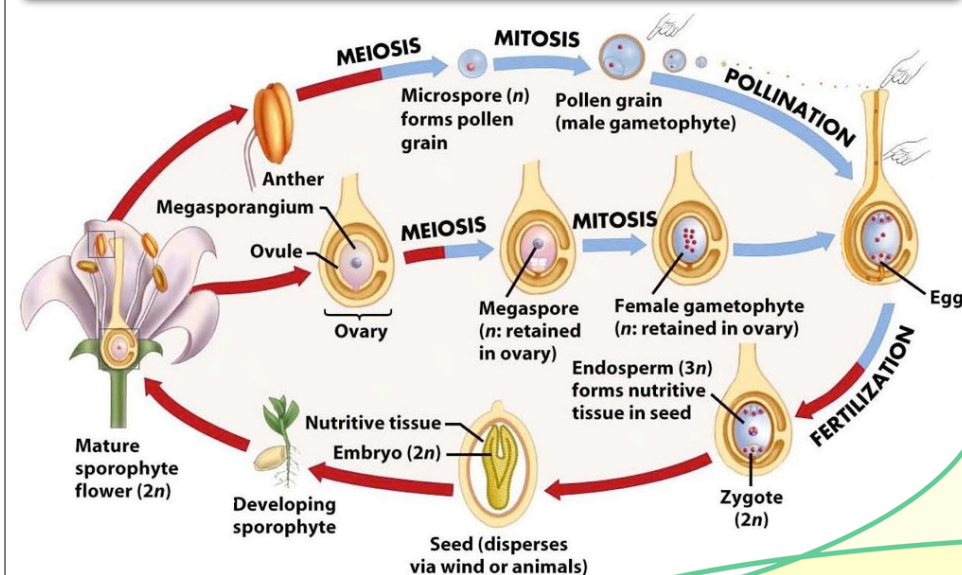
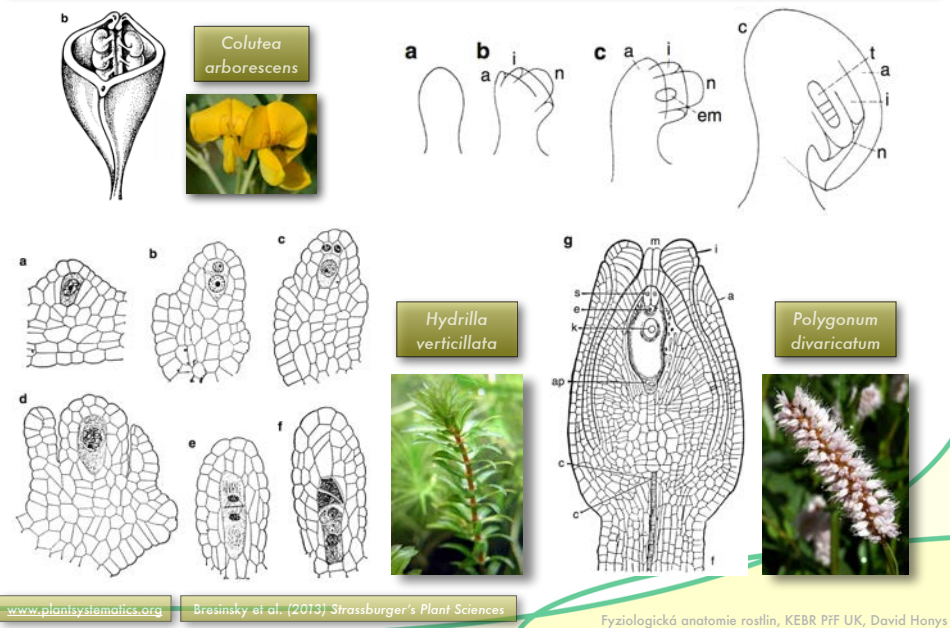

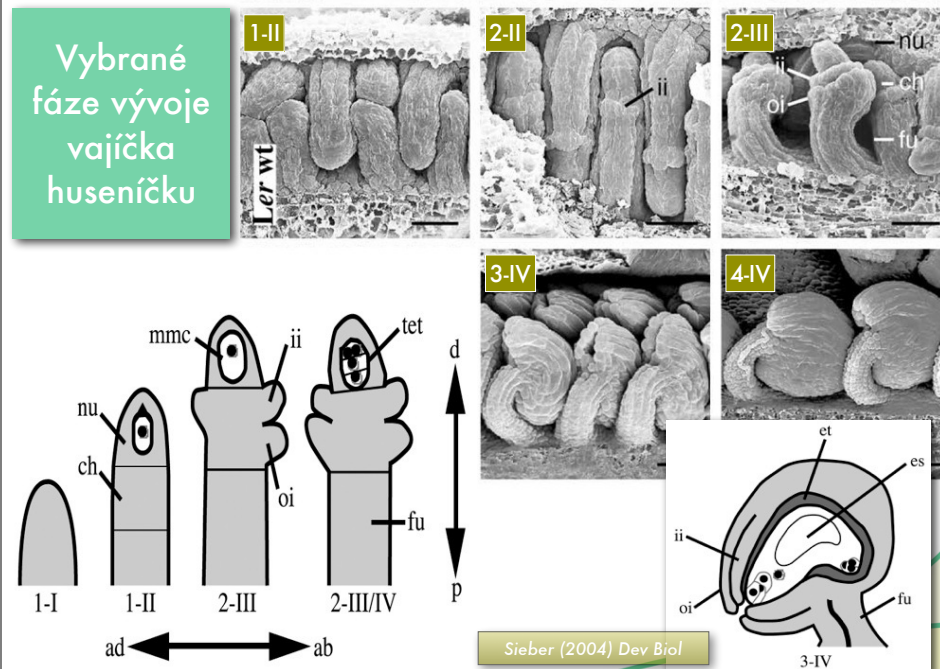
Figure 29-14e Biological Science, 2/e
© 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Vývoj samičího gametofytu krytosemenných rostlin

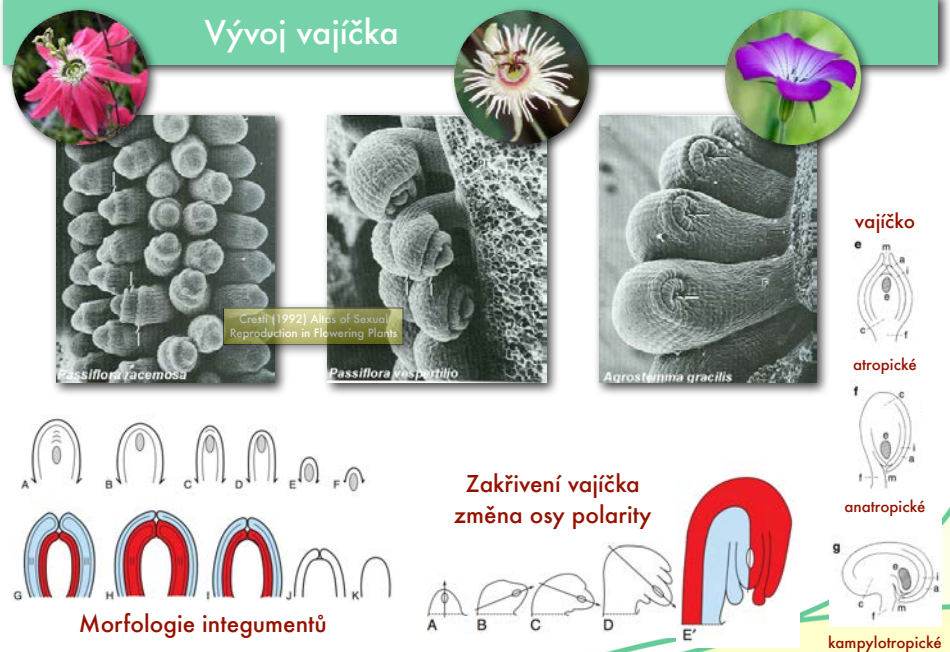

Vybrané fáze vývoje vajíčka huseničku

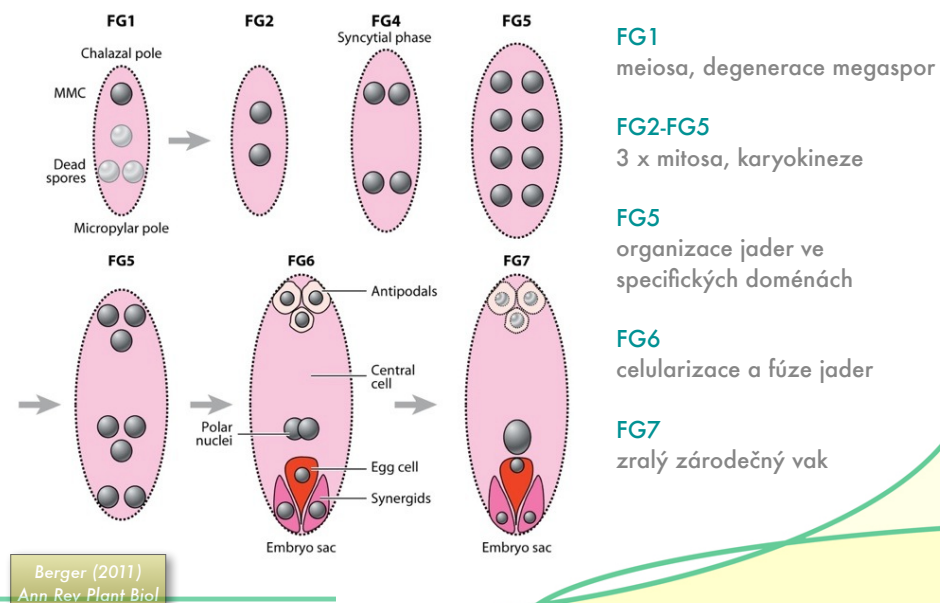
Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Vývoj vajíčka

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

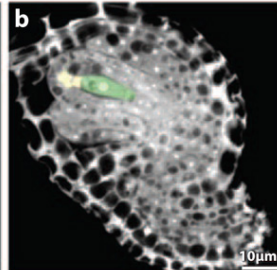
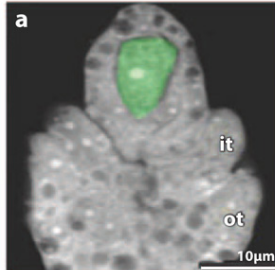
Vývoj zárodečného vaku

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Vývoj zárodečného vaku

mateřská
buňka
megaspory

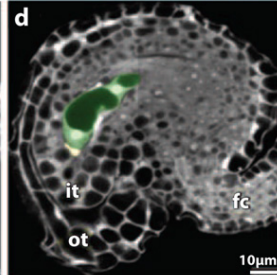
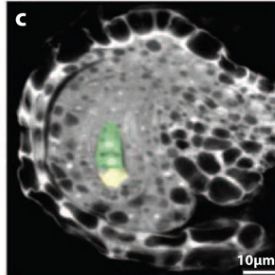

jednobuněčný
mladý
zárodečný vak

degenerující
megaspory

raně
dvojjaderný
zárodečný vak

degenerující
megaspory

pozdě
dvojjaderný
zárodečný vak

degenerující
megaspory

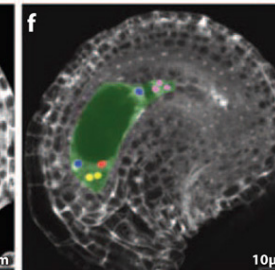
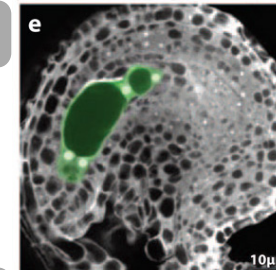
Arabidopsis thaliana

Yang (2010) Ann. Rev. Plant Biol.

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Vývoj zárodečného vaku

čtyřjaderný
zárodečný vak

raný
osmijaderný
zárodečný vak

jádra antipod

polární jádra

jádra synergid

jádro vaječné
buňky

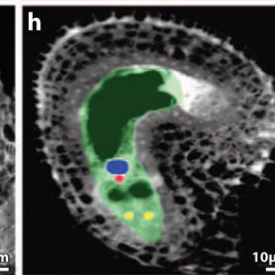
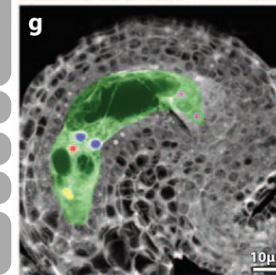
pozdní
osmijaderný
zárodečný vak

jádra antipod

polární jádra

jádra synergid

jádro vaječné
buňky

zralý
osmibuněčný
zárodečný vak

centrální jádro

jádra synergid

jádro vaječné
buňky

Arabidopsis thaliana

Yang (2010) Ann. Rev. Plant Biol.

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Typy megasporogeneze a megagametogeneze

	MEGASPOROGENESIS				MEGAGAMETOGENESIS			
	MMC	Meiosis 1	Meiosis 2	Functional Megaspore	Mitosis 1	Mitosis 2	Mitosis 3	Mature FG
Monosporic (Polygonum)								
Bisporic (Alisma)							—	
Tetrasporic (Drusa)							—	

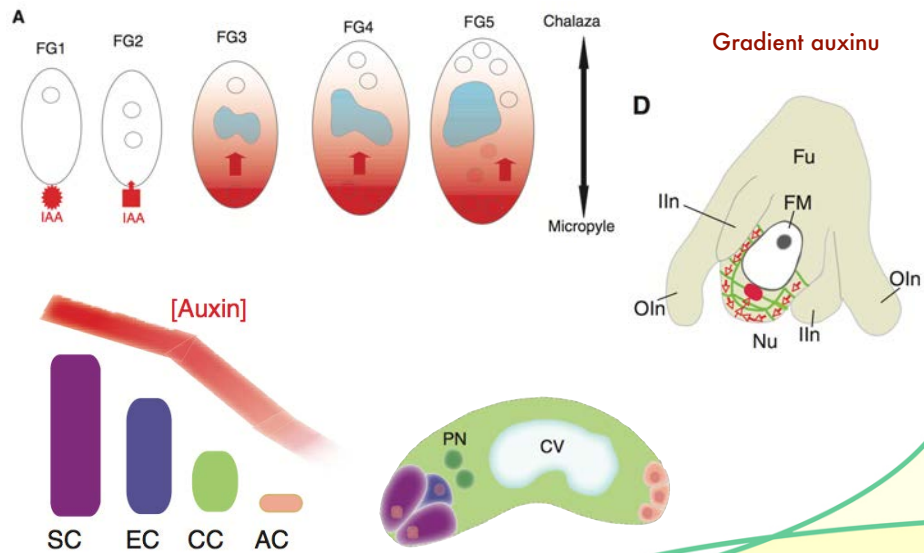
Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Type	Megasporogenesis			Megagametogenesis		
	megaspore mother cell	1 st division	2 nd division	3 rd division	4 th division	5 th division
monosporate 8-nucleate <i>Polygonum</i> type = normal type						
monosporate 4-nucleate <i>Oenothera</i> type						
bisporate 8-nucleate <i>Allium</i> type						
tetrasporate 16-nucleate <i>Peneia</i> type						
tetrasporate 8-nucleate <i>Fritillaria</i> type						
tetrasporate 4-nucleate <i>Plumbagella</i> type						
tetrasporate 8-nucleate <i>Adaxa</i> type						

Typy
megasporogeneze
a
megagametogeneze

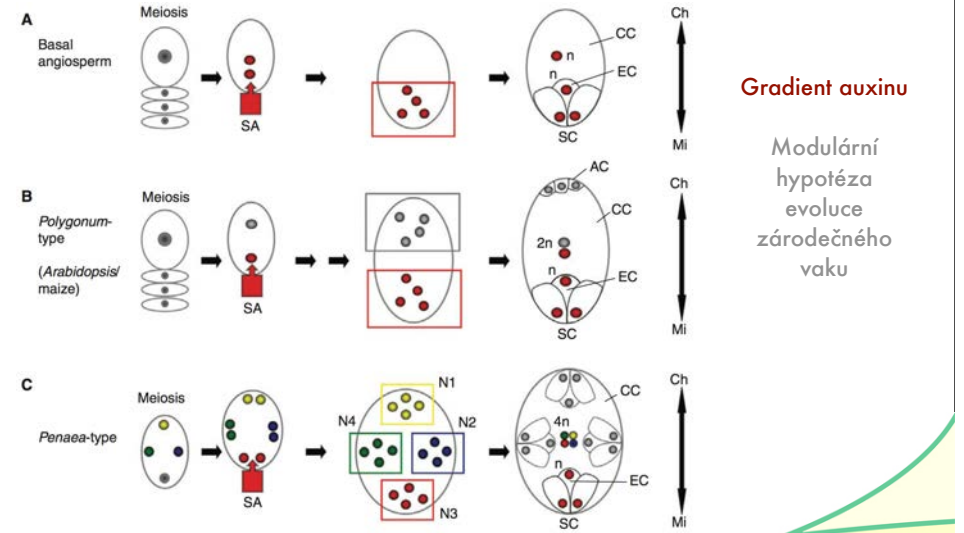
anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Diferenciace buněk zárodečného vaku

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Diferenciace buněk zárodečného vaku

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Samčí gametofyt

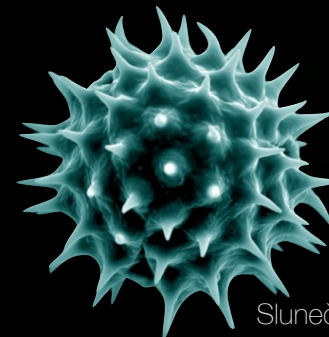
Borovice

Mák

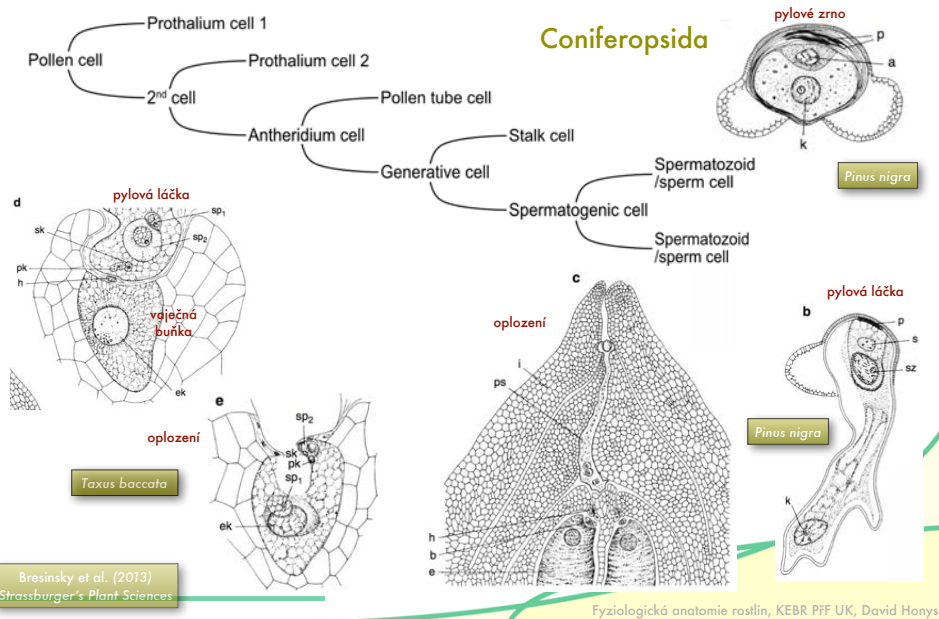
Slunečnice

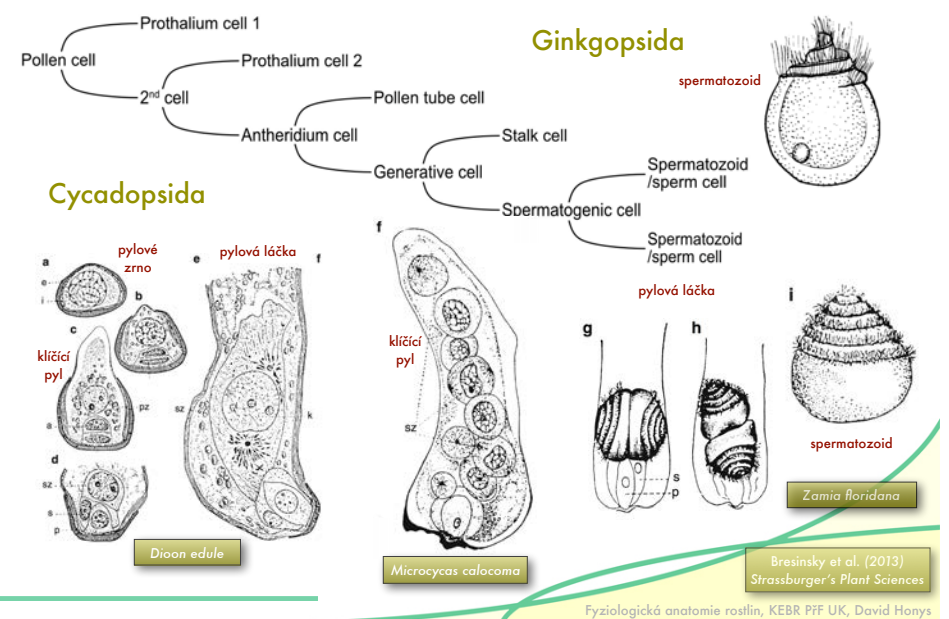
Mučenka

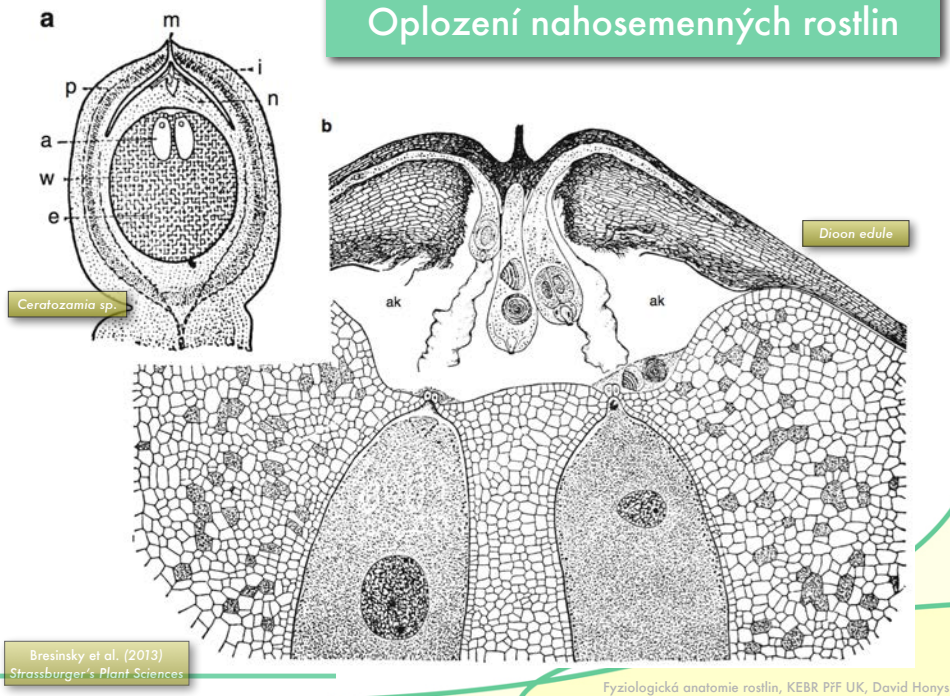
Samčí gametofyt nahosemenných rostlin

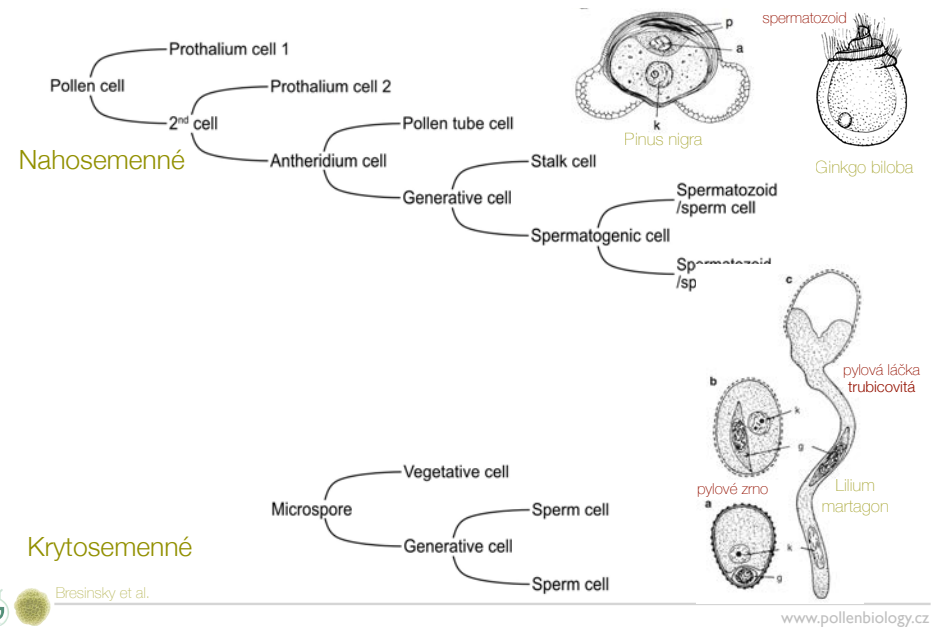
Samčí gametofyt nahosemenných rostlin

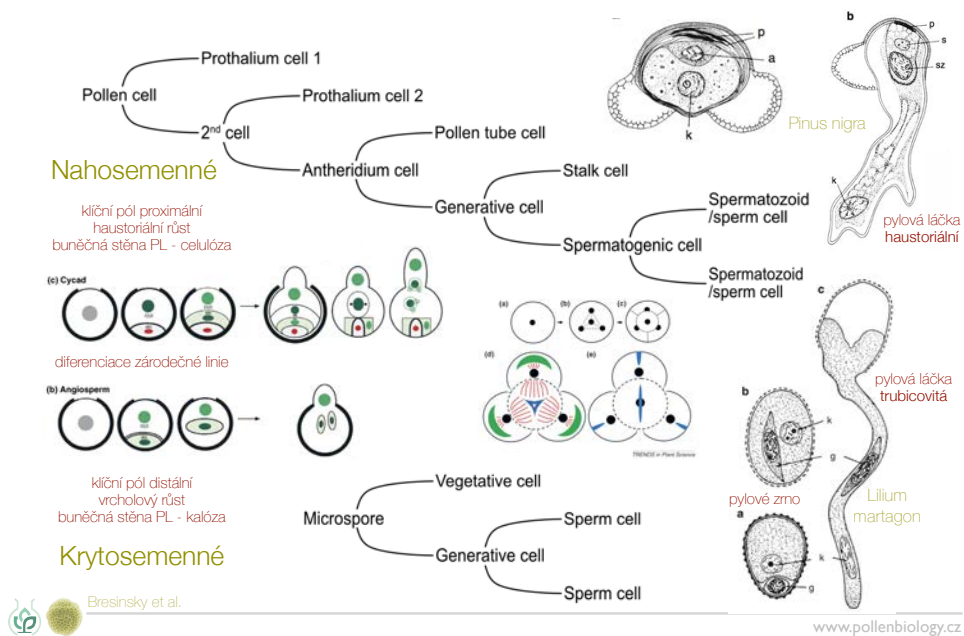
Oplození nahosemenných rostlin

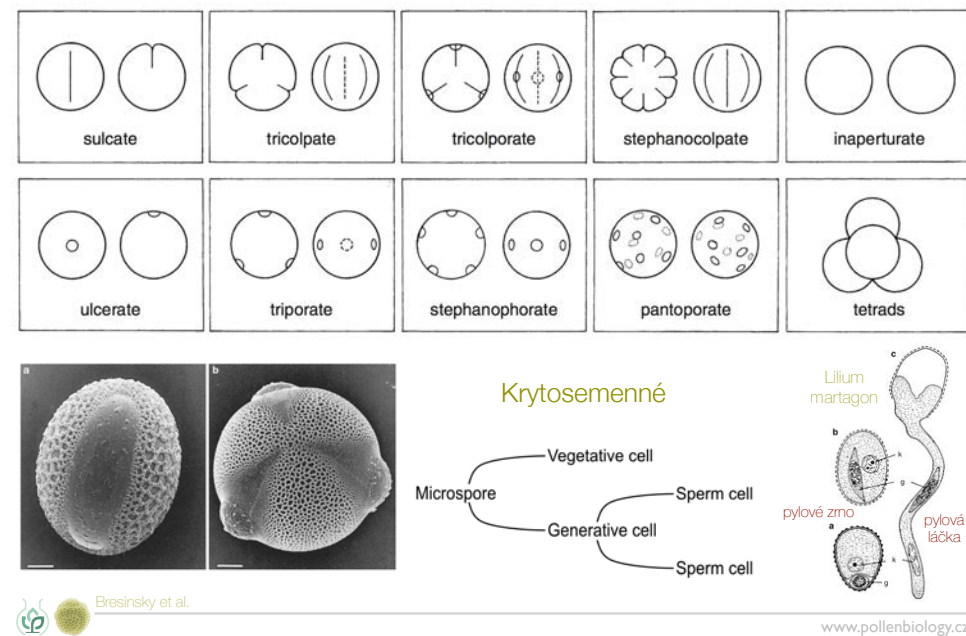
Redukce samčího gametofytu

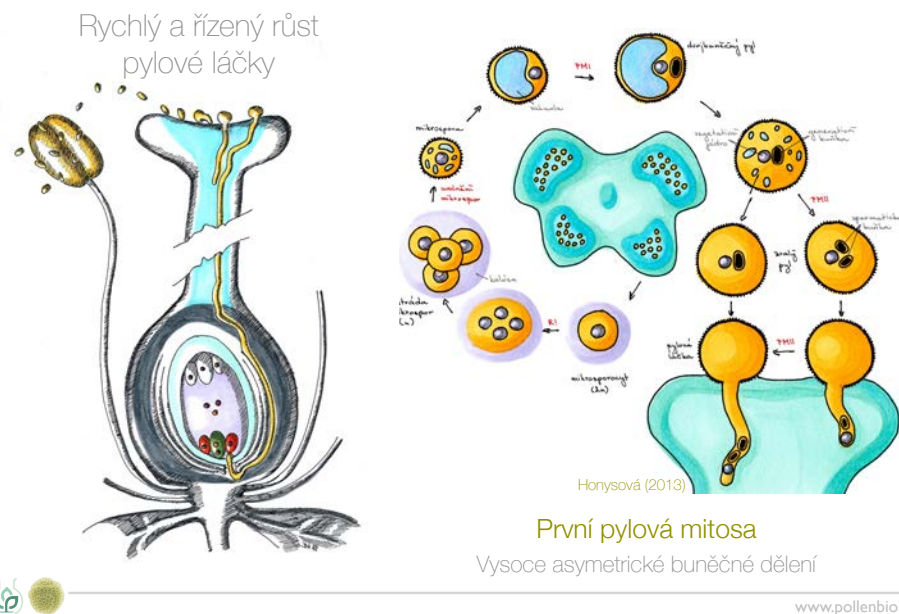
Pylová láčka nahosemenných a krytosemenných rostlin

Redukce samčího gametofytu

Vývoj samčího gametofytu

Mikrosporogeneze

Meiosa

Oddělená karyokineze a cytokineze

Simultánní (tabák)

Následná (lilie)

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

www.pollenbiology.cz

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

Polarizace mikrospony -
asymetrická lokalizace jádra

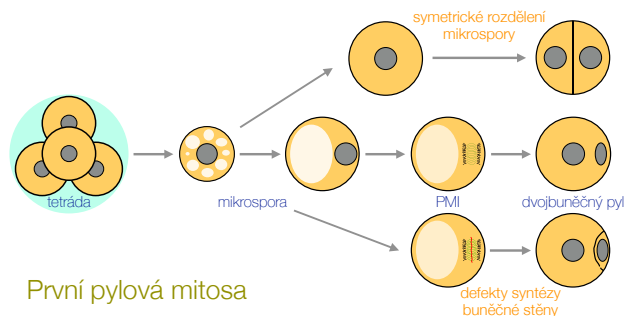
vakuola
cytoskelet - mikrotubuly

Průběh mitotického dělení

cytoskelet - mikrotubuly
fragmoplast - buněčná deska

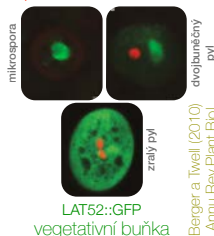
Narušení polarity
centrifugace, kolchicin
narušení systému mikrotubulů - *gem1*
MOR1/GEM1 - MAP215 MT-vazebný protein

Narušení mitózy
narušení syntézy buněčné desky - *tio*
TIO - FUSED kináza

Markery buněčného osudu

generativní buňka
spermatické buňky
pHTR10::HTR10-mRFP

Vysoce asymetrické buněčné dělení

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

Polarizace mikrospony -
asymetrická lokalizace jádra

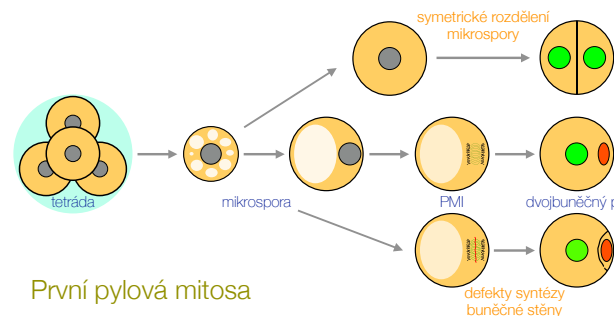
vakuola
cytoskelet - mikrotubuly

Průběh mitotického dělení

cytoskelet - mikrotubuly
fragmoplast - buněčná deska

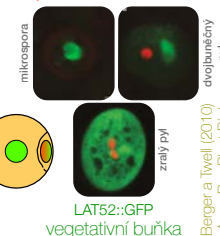
Narušení polarity
centrifugace, kolchicin
narušení systému mikrotubulů - *gem1*
MOR1/GEM1 - MAP215 MT-vazebný protein

Narušení mitózy
narušení syntézy buněčné desky - *tio*
TIO - FUSED kináza

Markery buněčného osudu

generativní buňka
spermatické buňky
pHTR10::HTR10-mRFP

Vysoce asymetrické buněčné dělení

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

Polarizace mikrospony -
asymetrická lokalizace jádra

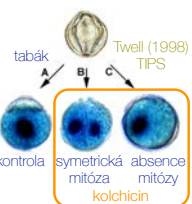
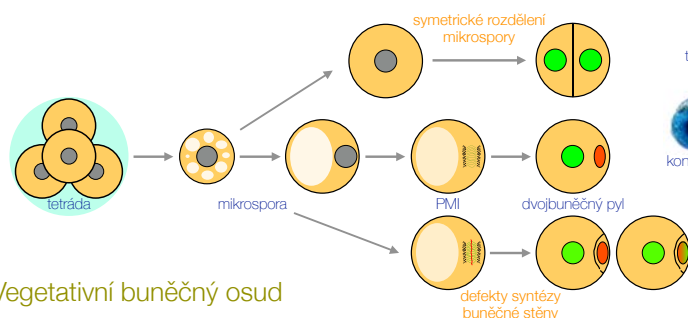
vakuola
cytoskelet - mikrotubuly

Průběh mitotického dělení

cytoskelet - mikrotubuly
fragmoplast - buněčná deska

Narušení polarity
centrifugace, kolchicin
narušení systému mikrotubulů - *gem1*
MOR1/GEM1 - MAP215 MT-vazebný protein

Narušení mitózy
narušení syntézy buněčné desky - *tio*
TIO - FUSED kináza

Vegetativní buněčný osud
základní stav

www.pollenbiology.cz

Založení samčí zárodečné linie - PMI

Polarizace mikrospony -
asymetrická lokalizace jádra

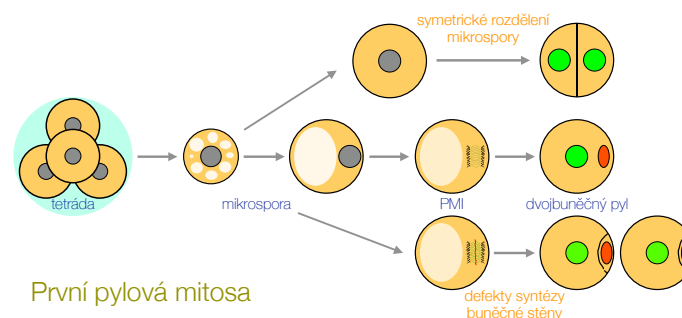
vakuola
cytoskelet - mikrotubuly

Průběh mitotického dělení

cytoskelet - mikrotubuly
fragmoplast - buněčná deska

Narušení polarity
centrifugace, kolchicin
narušení systému mikrotubulů - *gem1*
MOR1/GEM1 - MAP215 MT-vazebný protein

Narušení mitózy
narušení syntézy buněčné desky - *tio*
TIO - FUSED kináza

Vegetativní
buněčný osud

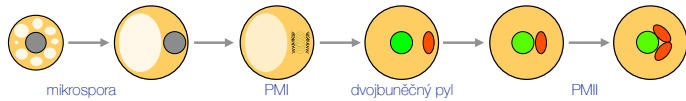
Samčí
zárodečná linie

Nevyhraněný
buněčný osud

První pylová mitosa
nutná pro iniciaci samčí zárodečné linie

www.pollenbiology.cz

Buněčné osudy vegetativní a generativní buňky

Samčí zárodečná linie

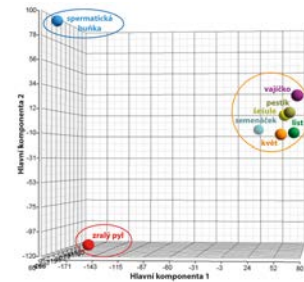
Vegetativní buňka

Konec proliferace (G0) Funkce - doprava gamet k vajíčce
Chromatin Dehydratace, opylení, aktivace, rychlý růst, kompetence, komunikace, vedení pestíkem
Diferenciace
Expresní program

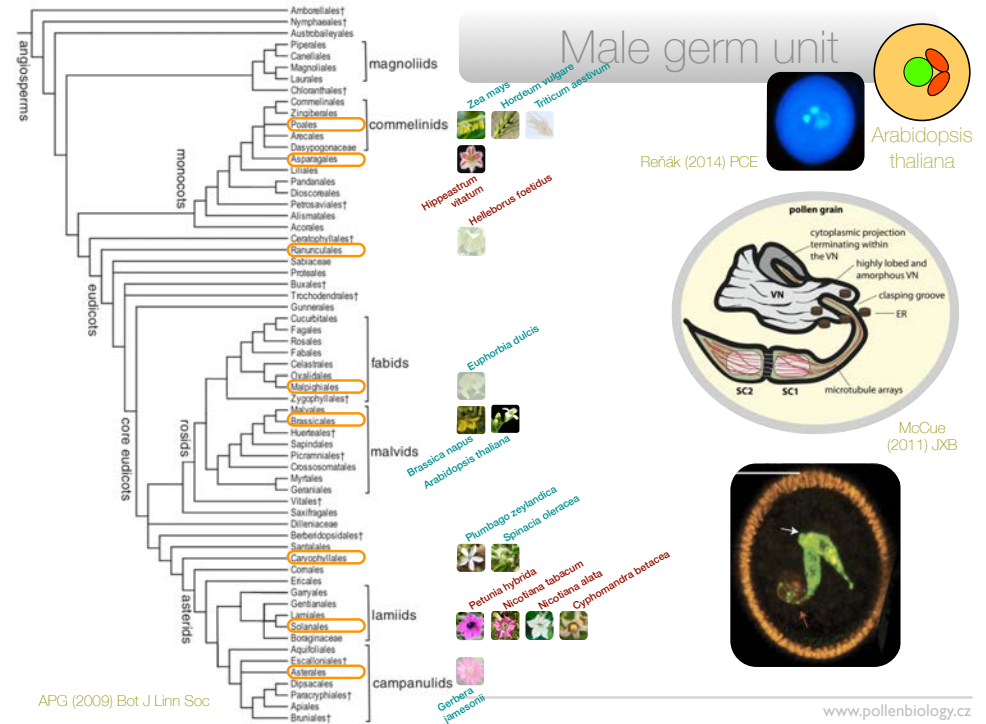
Generativní buňka

Pokračující proliferace (mitóza -> G2) Chromatin
Diferenciace - gamety Funkce - dvojitě oplození
Expresní program

Specifický expresní program obou buněčných typů

Borges (2008) Plant Physiol

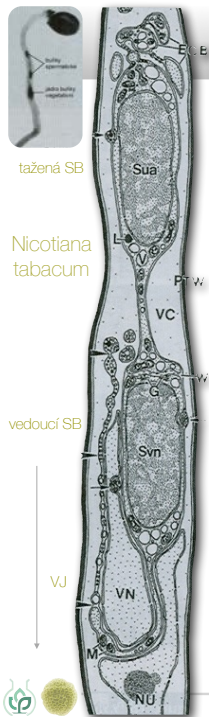

APG (2009) Bot J Linn Soc

www.pollenbiology.cz

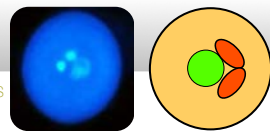
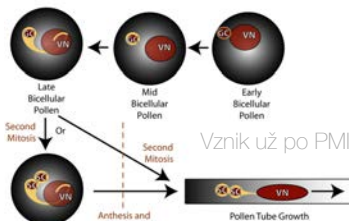
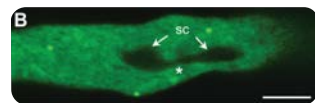

www.pollenbiology.cz

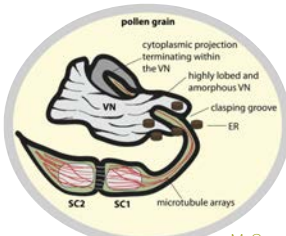
Male germ unit

Stabilní jednotka tvořená vegetativním jádrem a spermatickými buňkami či buňkou generativní

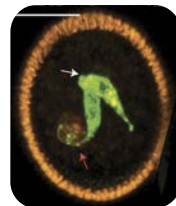

Arabidopsis thaliana

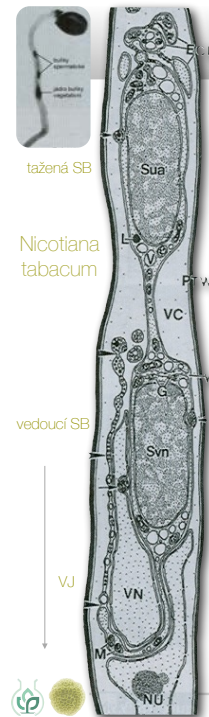
Reňák (2014) PCE

McCue (2011) JXB

www.pollenbiology.cz

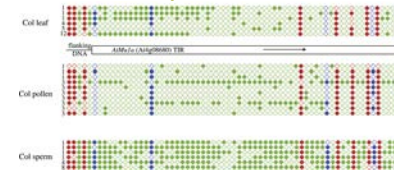
Male germ unit

Stabilní jednotka tvořená vegetativním jádrem a spermatickými buňkami či buňkou generativní

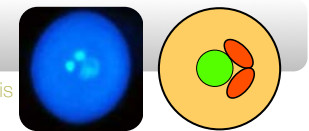
Význam

Koordinace transportu SB pylovou láčkou
Synchronizace a kontrola dvojitě oplození
Komunikace mezi VJ a GB/SB
Modifikace chromatinu SB?
Inaktivace transposonů v SB?

Methylace AtMu1a v SB

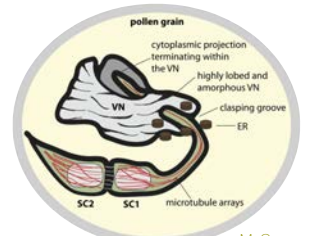

Slotkin (2009) Cell

Arabidopsis thaliana

Reňák (2014) PCE

McCue (2011) JXB

www.pollenbiology.cz

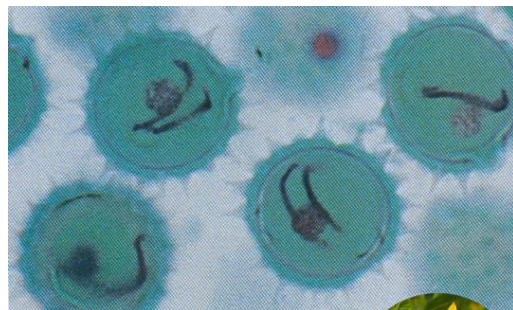
Dvojbuněčný či trojbuněčný pyl

Lilium bulbiferum

Zralý samčí gametofyt

vegetativní buňka s buňkami spermatickými

Silphium perfoliatum

Dvojbuněčný pyl: *Solanaceae*, *Liliaceae* (asi 70%)

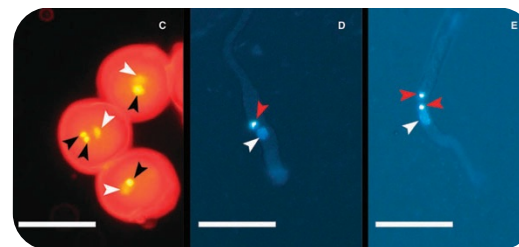
Trojbuněčný pyl: *Poaceae*, *Brassicaceae* (asi 30%)

asi deset rodů tvoří oba druhy pylu

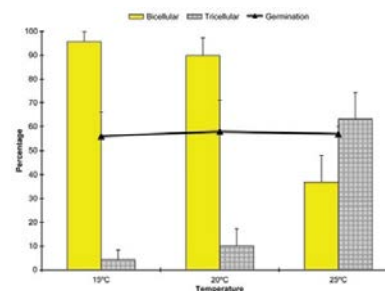
Raven (2005) Biology of Plants

www.pollenbiology.cz

Přechodný typ pylu

Annona cherimola

Oba typy pylu v jednom květu
Poměr závisí na teplotě
Klíčivost zhruba stejná

Lora et al. (2009) Am J Bot

www.pollenbiology.cz

Dozrávání pylového zrna

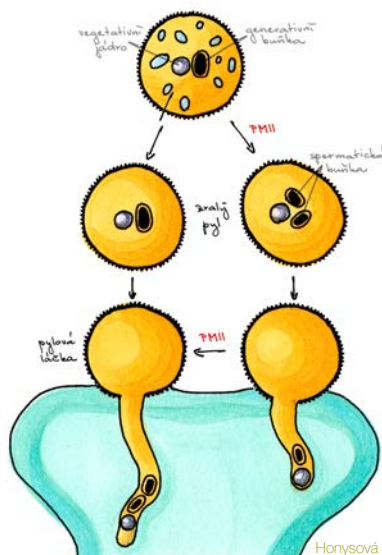
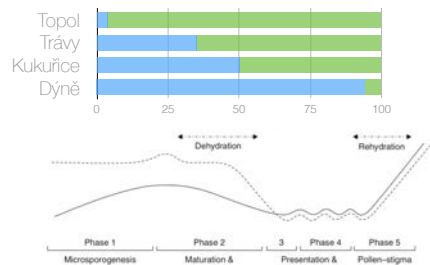
Akumulace rezerv

sacharidy, lipidy, RNA, bílkoviny
rezervy krátkodobé a dlouhodobé

Rozpad a degradace vakuol

Degradace škrobu

Dehydratace pylu

Honysová (2013)

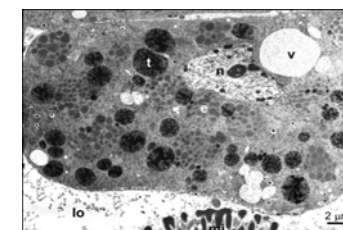
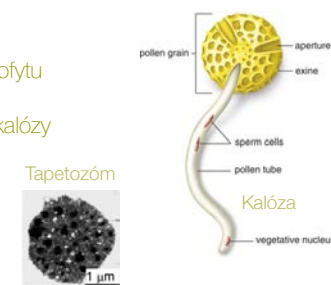
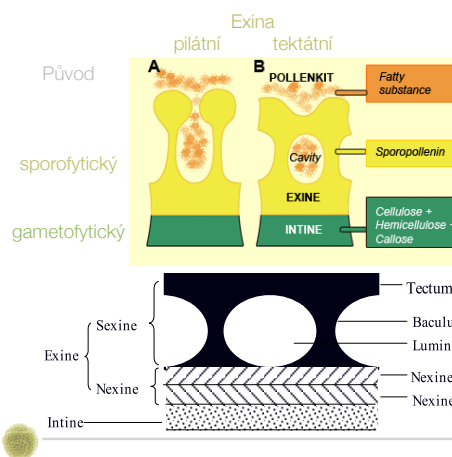
www.pollenbiology.cz

Buněčná stěna pylového zrna

Zcela unikátní struktura a chemické složení

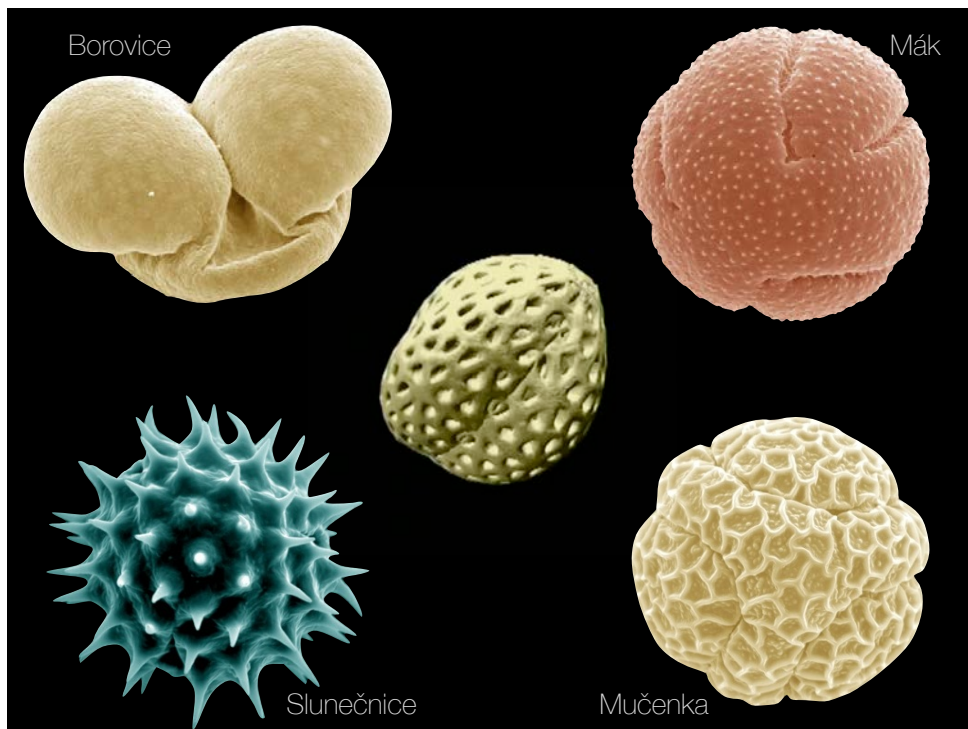
Syntéza společným působením sporofytu a gametofytu

Proměnlivé složení v různých obdobích – fenomén kalózy

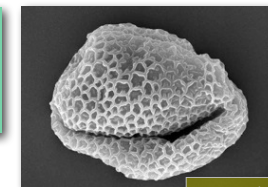
www.ru.nl

www.pollenbiology.cz

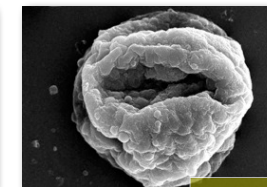

Mutace formování buněčné stěny

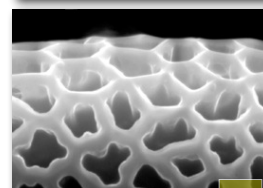
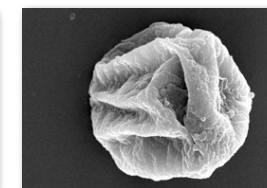
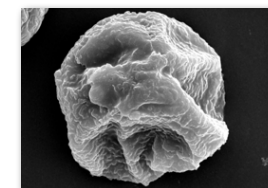
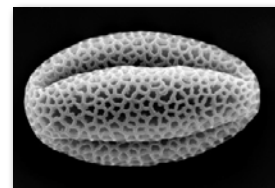
Huseníček thalův

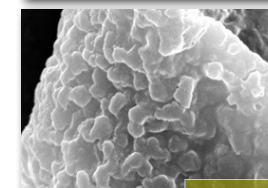
wip316

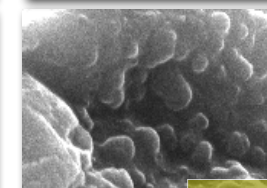
wip117

wi

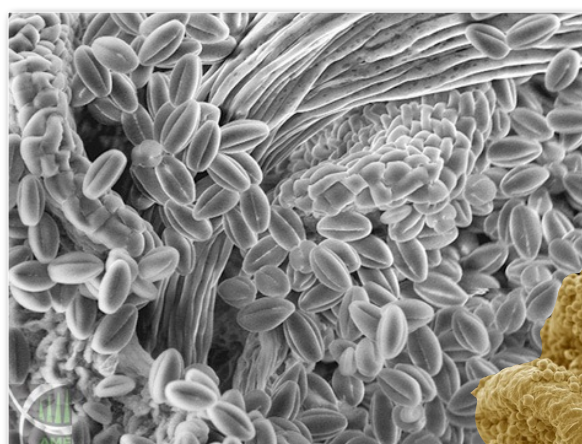
wip277

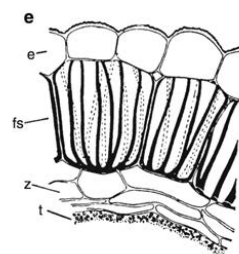
wip278

Růst a vývoj rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

Uvolnění pylu z prašníku

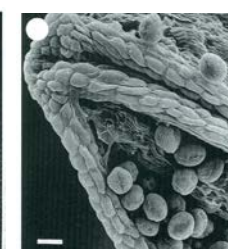
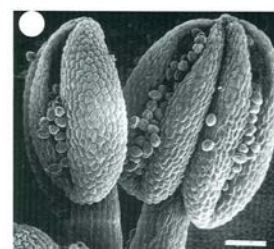
Cactus sp.

Mimosa sp.

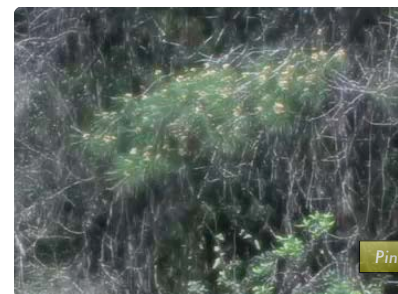
Růst a vývoj rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

Uvolnění pylu z prašníku

Arabidopsis thaliana

Bowman (1994) Arabidopsis. An Atlas of Morphology and Development

Pinus

Fyziologická anatomie rostlin, KEBR PFF UK, David Honys

Přenos pylu na bliznu / opylení

Samosprašnost / cizosprašnost
(Autogamie / alogamie)

Kleistogamie

Větrosprašnost
(anemofilie)
Hmyzosprašnost
(entomofilie)
zoofilie
hydrofilie

BBC Life (2009)

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

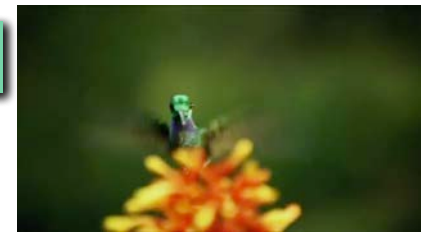
Přenos pylu na bliznu / opylení

Samosprašnost / cizosprašnost
(Autogamie / alogamie)

BBC Life (2009)

Větrosprašnost
(anemofilie)
Hmyzosprašnost
(entomofilie)
zoofilie
hydrofilie

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Přenos pylu na bliznu / opylení

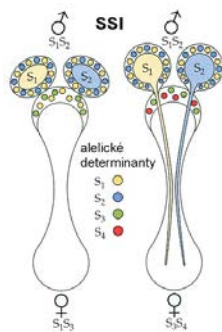
Samosprašnost / cizosprašnost
(Autogamie / alogamie)

Kleistogamie

Větrosprašnost
(anemofilie)
Hmyzosprašnost
(entomofilie)
zoofilie
hydrofilie

Inkompatibilita pylu

BBC Life (2009)

Snížení možnosti autogamie

Heterostylie

Dichogamie
Proterogynie x protandrie

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Přenos pylu na bliznu / opylení

BBC Life (2009)

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Progamická fáze

Fáze I

Adheze, hydratace, aktivace, klíčení

Fáze II

Růst pylové láčky na blizně

Fáze III

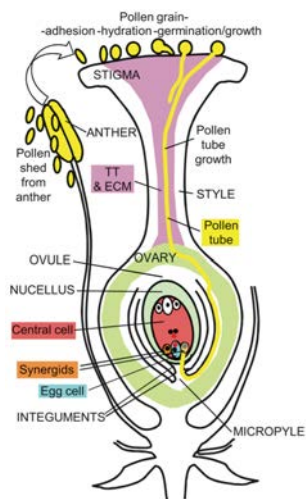
Růst PL vodícím pletivem čnělky

Fáze IV

Růst PL semeníkem po povrchu septa - (ovular/funicular guidance)

Fáze V

Růst PL do vajíčka otvorem klovným (micropylar guidance) následovaný oplozením

Dresselhaus (2013) Mol Plant

Dresselhaus (2011) AoB

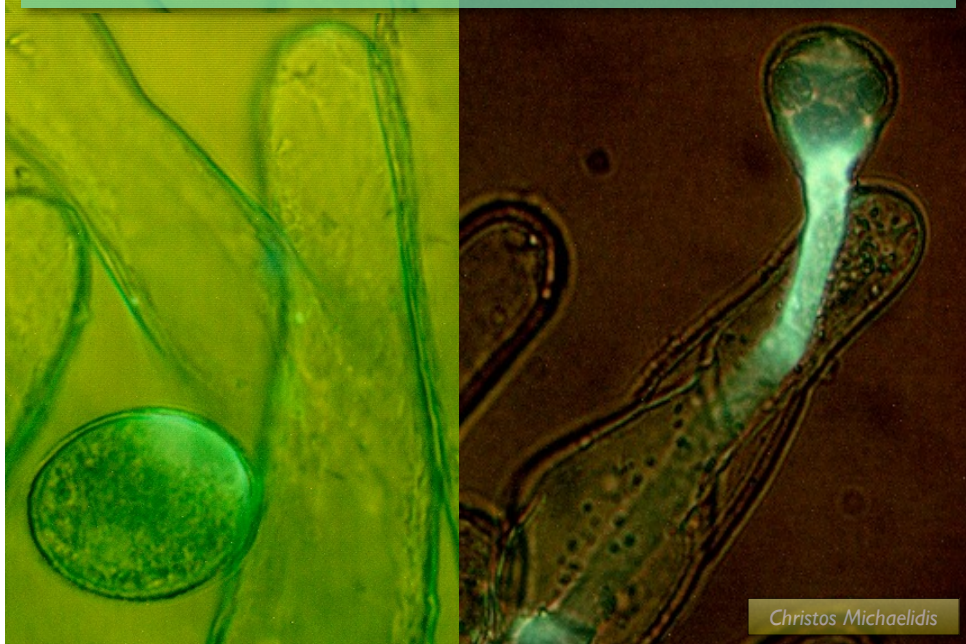
Secrets of Nature - Peas and Cues

www.pollenbiology.cz

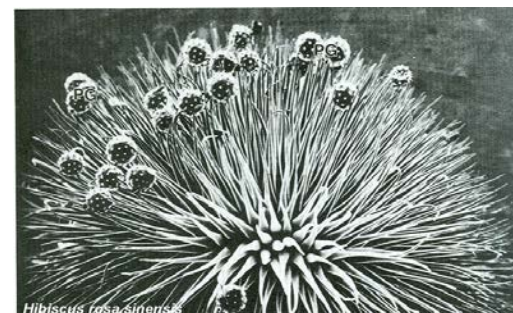
Dresselhaus (2013) Mol Plant

Aktivace a klíčení pylového zrna

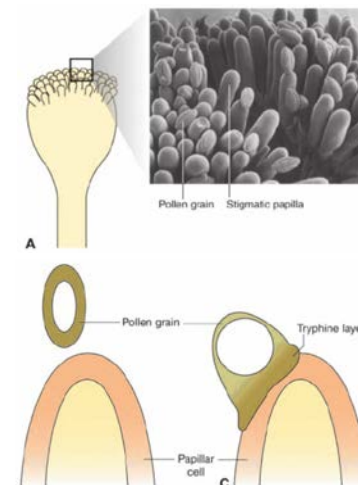

Christos Michaelidis

Opylení

Cress (1992) Atlas of Sexual Reproduction in Flowering Plants

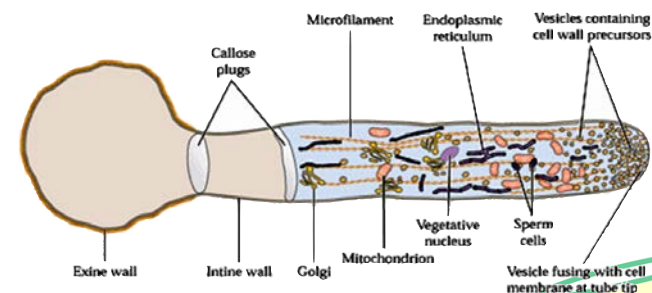
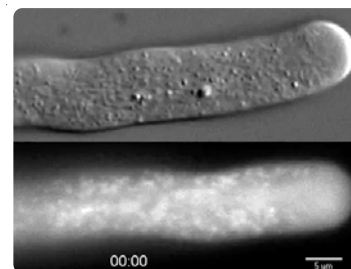

Opylení je také signál

- senescence koruny a kalichu
- aktivace růstu semeníku
- degenerace synergidy
- zakládání vajíček na placentě (*Orchidaceae* – *Catleya*, *Dendrobium*)
- vývoj zárodečného vaku – indukce sporogeneze (slivoň - *Prunus dulcis*)
- splyvání jader centrální buňky zárodečného vaku (*Zea mays*)

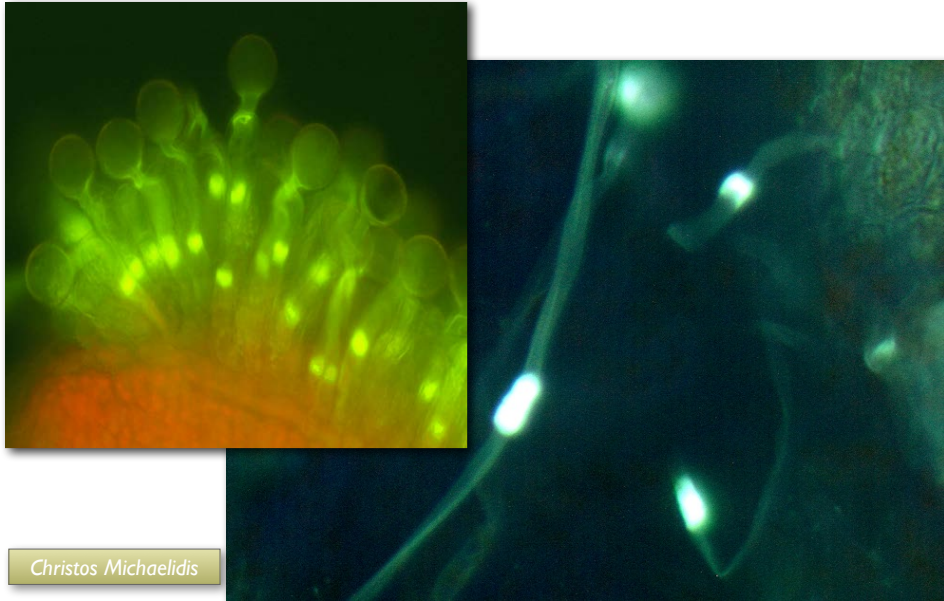
Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Progamická fáze

Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honys

Kalosoové zátky

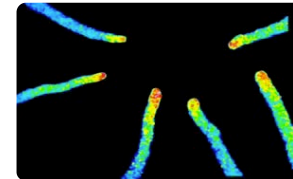

Christos Michaelidis

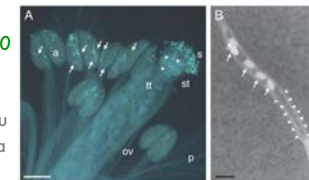
Růst a vývoj rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Pylová láčka - apikální růst

Apikální růst pylové láčky
 vodící pletivo čnělky – gradient Ca^{2+} ,
 postupná syntéza **BS** od špičky
 ukládání a zesíťování **pektinů**
glykosylace proteinů
 (arabinogalaktanové proteiny - AGP)

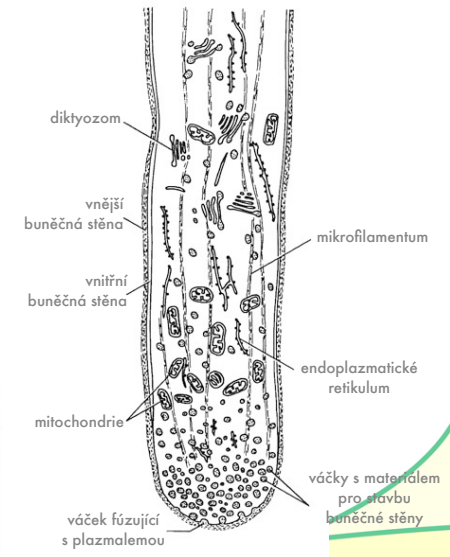
agp6/agp11/agp40
 klíčení láček již
 v prašníku
 pomalý růst čnělkou
 neoplozená vajíčka

Raven (2005) Biology of Plants

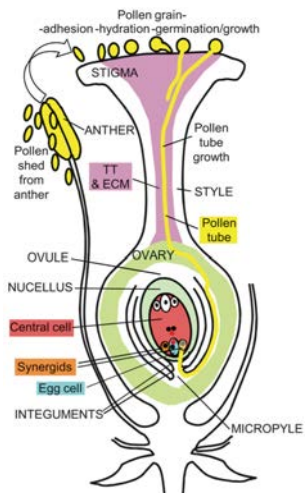
Mascarenhas (1993) TPC

Nguema (2012) Ann Bot

Fyziologická anatomie rostlin, KEPR PFF UK, David Honyš

Progamická fáze

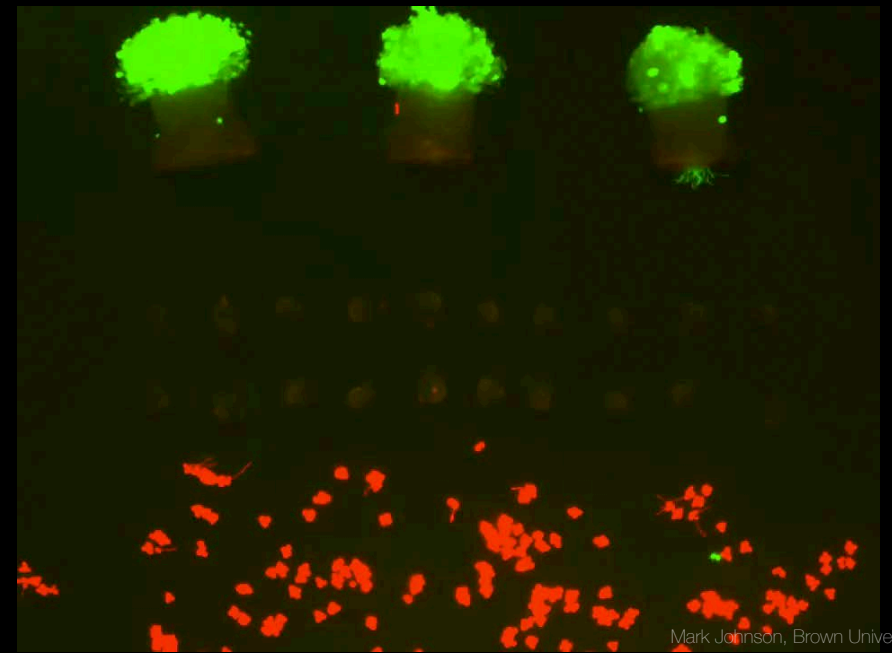

Dresselhaus (2013) Mol Plant

www.pollenbiology.cz

Získání kompetence PL kontaktem se samičími pletivy

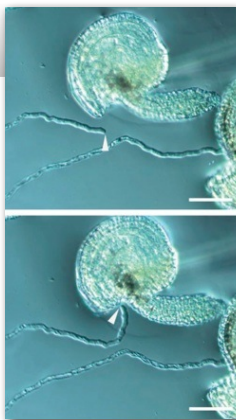
Mark Johnson, Brown University

Vedení pylové láčky pestíkem

Takeuchi (2011) COPB

0'
20'

Efekt přítomnosti
isolovaného
vajíčka v médiu

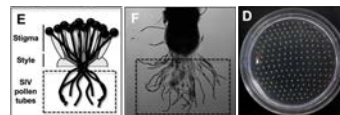

www.pollenbiology.cz

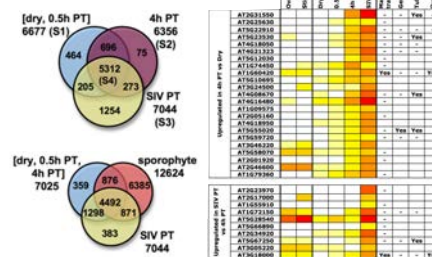
Aktivace pylové láčky pletivy pestíku

Semi-in vivo transkriptom

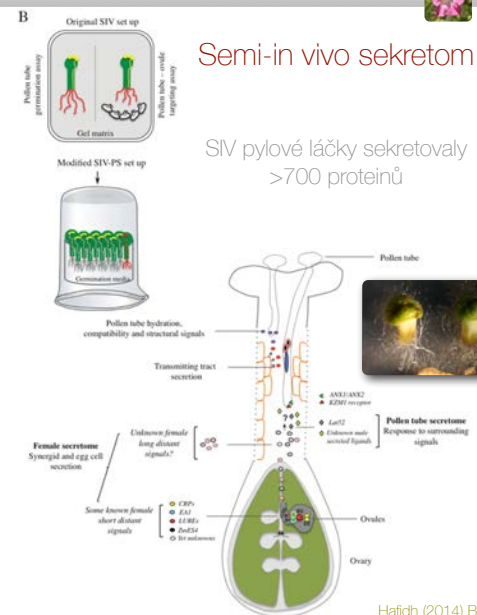
Kontakt s vodícím pletivem
indukuje >1000 genů
(383 pylově specifických)

Qin (2009) PLoS Genet

Semi-in vivo sekretom

SIV pylové láčky sekretovaly
>700 proteinů

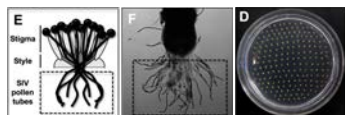
Hafidh (2014) BST

www.pollenbiology.cz

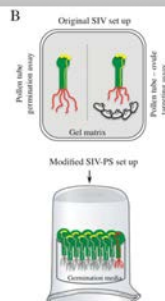
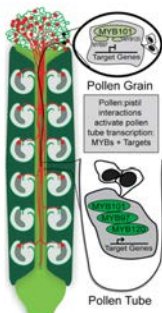
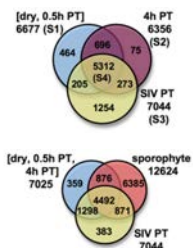
Aktivace pylové láčky pletivy pestíku

Semi-in vivo transkriptom

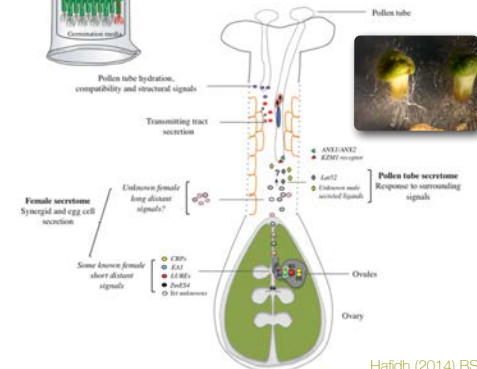

Kontakt s vodícím pletivem
indukuje >1000 genů
(383 pylově specifických)

Semi-in vivo sekretom

SIV pylové láčky sekretovaly
>1400 proteinů

Qin (2009) PLoS Genet

Leydon (2014) BST

Hafidh (2014) BST

www.pollenbiology.cz

Vedení pylové láčky - finální přiblížení

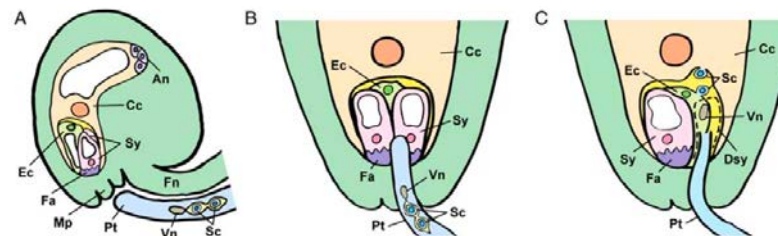
Růst PL do vajíčka otvorem kloovým (micropylar guidance)

Kontakt se synergidou

Puknutí pylové láčky, uvolnění gamet

Interakce gamet při dvojitém oplození

Odpuzující signály, zabránění polyspermii (polytubey)

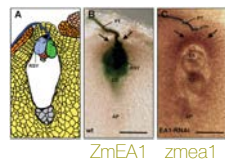

Kawashima (2010) AoB Plants

www.pollenbiology.cz

Vedení pylové láčky - finální přiblížení

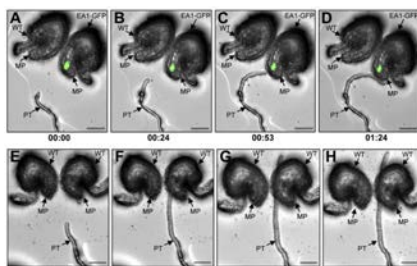
Signalizace prostřednictvím malých sekretovaných proteinů

ZmEA1

Extremně druhově specifický signál - přitahuje PL kukuřice, ale nikoli *Tripsacum dactyloides*

Vajíčko huseničky přitahuje pylovou láčku kukuřice:

Vajíčko - huseniček
pMYB98::ZmEA1-GFP
Pylová láčka - kukuřice

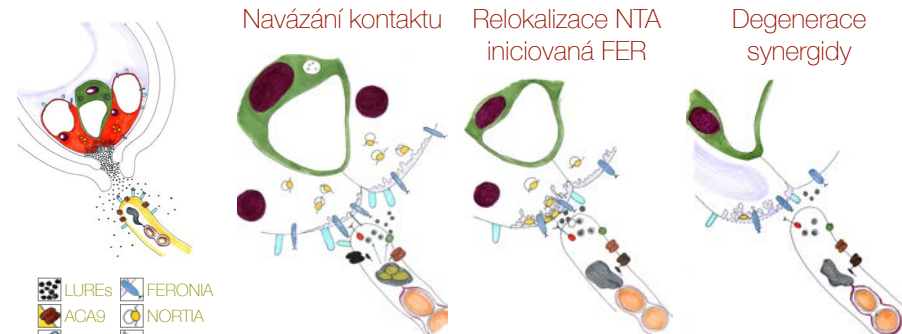
Vajíčko - huseniček wt
Pylová láčka - kukuřice

Genom huseničky neobsahuje homolog ZmEA1

Marton (2012) CB

www.pollenbiology.cz

Vedení pylové láčky - kontakt se synergidou

(c) B. Honysová (2015)

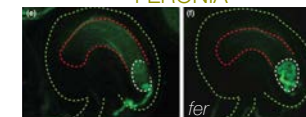
Dialog ♂ a ♀

♀ receptorová kináza FERONIA → NORTIA
malý GAP LORELEI;
CRP rodiny DEFL ES1-4

♂ receptorové kinázy ANXUR1/2

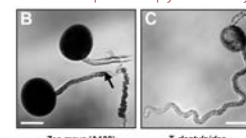
FERONIA

Kessler (2011) COPB

ZmES4

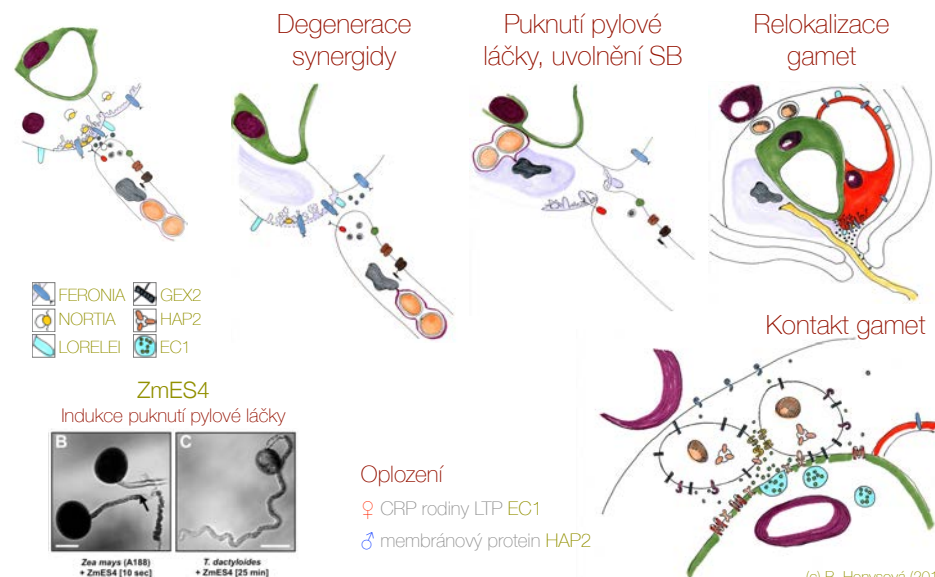
Indukce puknutí pylové láčky

Marton (2012) CB

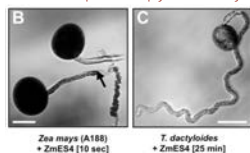
www.pollenbiology.cz

Vedení pylové láčky - dvojité oplození

ZmES4

Indukce puknutí pylové láčky

Marton (2012) CB

Oplození

♀ CRP rodiny LTP EC1

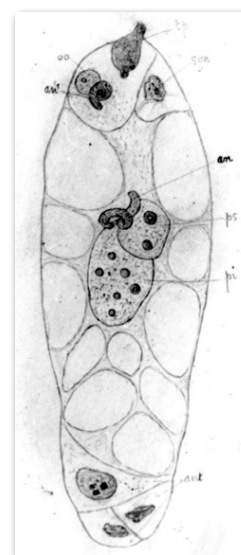
♂ membránový protein HAP2

Kontakt gamet

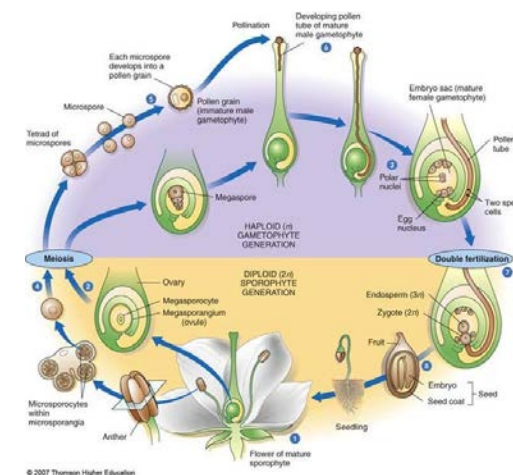
(c) B. Honysová (2015)

www.pollenbiology.cz

Dvojité oplození

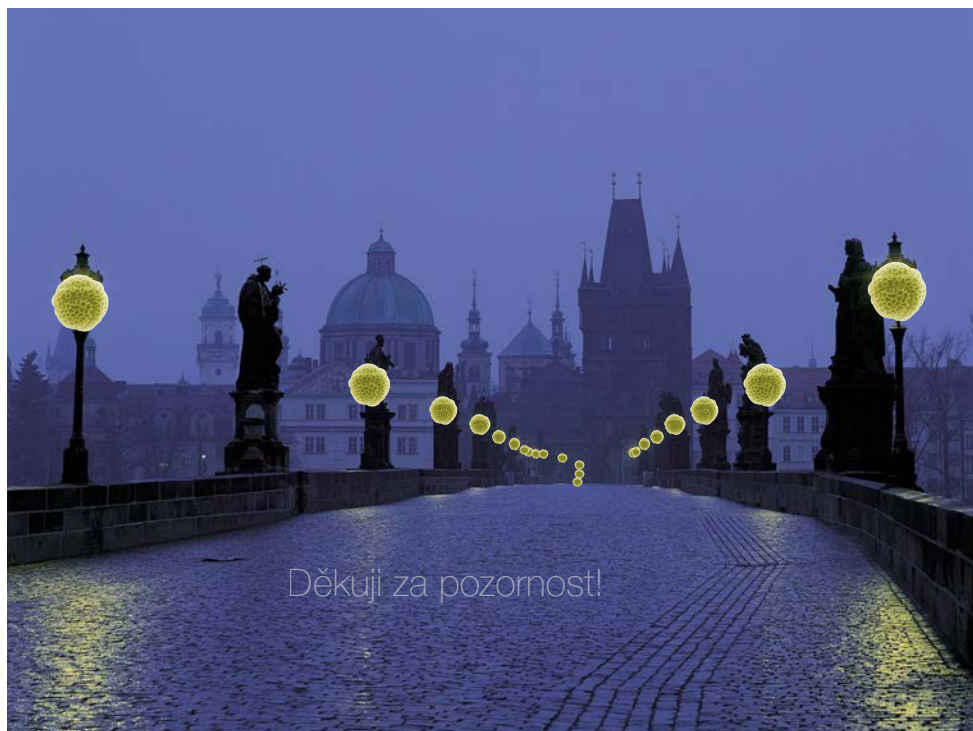

Guignard (1899)

© 2007 Thomson Higher Education

www.pollenbiology.cz

Děkuji za pozornost!